

Nr 1

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1 gjorda framställningar rörande utgifterna på driftbudgeten för budgetåret 1972/73 inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

DRIFTBUDGETEN

NIONDE HUVUDTITELN

Jordbruksdepartementet m. m.

1. **Jordbruksdepartementet.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1, bilaga 11, framlagda förslag (punkten A 1, s. 12 i utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1972) och hemställer

att riksdagen till *Jordbruksdepartementet* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 6 460 000 kr.

2. **Lantbruksrepresentanter.** Kungl. Maj:t har (punkten A 2, s. 13) föreslagit riksdagen att till Lantbruksrepresentanter för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 713 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 653 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 737 av herr Israelsson m. fl. (vpk) vari hemställts att riksdagen hos regeringen förordar en utökning — eller eventuellt en omplacering — av Sveriges lantbruksrepresentanter i utlandet som leder till att även väsentliga områden av de socialistiska länderna och tredje världen täckes av deras verksamhet,

dels motionen 1972: 1257 av herr Johansson i Holmgården m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om att en tjänst som lantbruksrepresentant med uppgift att följa utvecklingen på jordbruksområdet i Sovjetunionen och de östeuropeiska staterna snarast inrättas samt att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om att en tjänst som lantbruksrepresentant inrättas i Japan med uppgift att följa utvecklingen på jordbruksområdet även i angränsande länder.

Utskottet. Inom den svenska utlandsrepresentationen finns f. n. tre speciella lantbruksrepresentanter, placerade i resp. Bonn, Bryssel och Washington. Lantbruksrepresentanterna har till uppgift att inhämta och förmedla kunskaper om jordbruket, skogsbruket och fisket samt därmed sammanhängande näringar i de länder eller internationella organisationer som ingår i deras verksamhetsområden.

I motionen 1972: 1257 har väckts förslag om att förstärka den svenska utlandsrepresentationen med en lantbruksrepresentant för att följa marknadsutvecklingen och den tekniskt vetenskapliga utvecklingen inom jordbruket i Sovjetunionen och de östeuropeiska staterna och med en representant för bevakning av motsvarande frågor i Japan och angränsande länder. Även i motionen 1972: 737 framlagt förslag syftar till en förstärkning av utlandsrepresentationen på lantbrukets område i Östeuropa och Asien, eventuellt genom en omplacering av någon av de nuvarande befattningarna på området.

Utskottet vill i anledning av förevarande motionsyrkanden erinra om att en motion med förslag om förstärkning av den svenska utlandsrepresentationen på lantbrukets område inom de s. k. öststaterna förra året behandlades av riksdagen. Jordbruksutskottet anförde i anslutning härtill (JoU 1971: 1, p. 2) att enligt dess mening den specialbevakning av hithörande frågor som utfördes av lantbruksrepresentanterna i Bonn, Bryssel och Washington var av stort gagn och alltjämt fyllde ett angeläget syfte. Behovet av att vidga marknaden för bl. a. svenska jordbruksprodukter talade emellertid enligt utskottets uppfattning för att jämväl utvecklingen inom de östeuropeiska staternas jordbruk noga följdes från svenskt håll. En förstärkning av den svenska utlandsrepresentationen på jordbrukets område därstädes bedömde utskottet sålunda vara väl motiverad men ansåg att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva hur denna fråga lämpligen skulle lösas samt att vidtaga de åtgärder som kunde befinnas erforderliga i sammanhanget. Mot vad utskottet anfört hade riksdagen inte något att erinra. Utskottet vill i anledning av de nu väckta motionerna understryka att de synpunkter utskottet förra året anförde fortfarande äger giltighet. Utskottet utgår från att Kungl. Maj:t vid sin prövning av hithörande frågor beaktar behovet av speciell utlandsbevakning beträffande samtliga de näringsgrenar som ingår i lantbruksrepresentanternas verksamhetsområde och i sammanhanget jämväl uppmärksammar det alltmer ökande intresset av att den internationella utvecklingen på miljövårdens område noga följs.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer

att riksdagen

1. i anledning av motionerna 1972: 737 och 1972: 1257 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande utlandsrepresentationen på jordbrukets område m. m.,

2. till *Lantbruksrepresentanter* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 713 000 kr.

3. Kommittéer m. m. och Extra utgifter. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna A 3—A 4, s. 13—14) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 7 800 000 kr.,
2. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 330 000 kr.

Jordbrukets rationalisering m. m.

4. Lantbruksstyrelsen. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten B 1, s. 15—18) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att hos lantbruksstyrelsen inrätta en tjänst för byråchef i Ce 1 i stället för den extra byråchefstjänst som för närvarande finns inrättad,
2. till *Lantbruksstyrelsen* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 14 794 000 kr.

5. Lantbruksnämnderna. Kungl. Maj:t har (punkten B 2, s. 18—20) föreslagit riksdagen att till Lantbruksnämnderna för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 90 101 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 80 901 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1240 av herr Karl Bengtsson i Varberg m. fl. (fp, s, c, m) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär inrättande av en tjänst som trädgårdskon-sulent vid lantbruksnämnden i Hallands län.

Utskottet. I motionen 1972: 1240 påtalas att det f. n. inte finns någon trädgårdskon-sulent placerad i Halland. Mot bakgrund av trädgårdsod-lingens utveckling i Hallands län finner motionärerna detta inte tillfreds-ställande. De förutsättningar som finns för en fortsatt ökad trädgårds-näring i länet anser motionärerna motivera att en tjänst som trädgårds-konsulent inrättas vid lantbruksnämnden i Hallands län.

Utskottet vill i anledning av förevarande motionsyrkande framhålla att lantbruksstyrelsen har att bestämma om den närmare fördelningen av trädgårdskon-sulenttjänsterna mellan de olika lantbruksnämnderna. Enligt de riktlinjer som godtogs i samband med att ifrågavarande upp-gifter genom riksdagens beslut år 1967 (prop. 1967: 74, JoU 1967: 18, rskr 1967: 214) överfördes från hushållningssällskapen till de nya lant-bruksnämnderna följer placeringen av ifrågavarande tjänster ej länsin-

delningen. Konsulenterna skall i olika specialistfunktioner kunna betjäna större regioner, i vissa fall hela landet. Flera konsulenter kan sålunda vara placerade vid en och samma lantbruksnämnd medan i några län lantbruksnämnden kan sakna sådan befattning, vilket sålunda inte innebär att länet som sådant saknar konsulenthjälp på trädgårdsområdet. Nuvarande indelningsprincip medger en specialisering av rådgivningsverksamheten på trädgårdsnäringsområdet, som vid en strikt länsindelning inte skulle vara möjlig. Någon anledning att ändra på denna princip finner utskottet inte föreligga. Givetvis kan det tänkas att utvecklingen på förevarande område från tid till annan kan motivera omplacering av befattningar inom trädgårdskonsulentorganisationen. Vad gäller det nu aktuella spörsmålet utgår utskottet från att lantbruksstyrelsen vid sin kontinuerliga översyn av personalbehovet vid lantbruksnämnderna har denna fråga under uppmärksamhet och, om så befinns påkallat, vidtar erforderliga omdispositioner. Utskottet finner sig därför inte böra förorda någon särskild åtgärd i anledning av motionen 1972: 1240.

Då utskottet kan biträda Kungl. Maj:ts förslag beträffande nu förevarande anslag hemställer utskottet

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 1240 utan åtgärd,
2. till *Lantbruksnämnderna* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 90 101 000 kr.

6. Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten B 3. s. 20—21) och hemställer

att riksdagen till *Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 3 600 000 kr.

7. Bidrag till trädgårdsnäringsens rationalisering m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten B 5, s. 22) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till trädgårdsnäringsens rationalisering m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 150 000 kr.

8. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 8—B 15, s. 28—34) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.* ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.,
2. till *Befrämjande av husdjursaveln m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.,

3. till *Statens hingstdepå och stuteri* ett förslagsanslag av 1 729 000 kr.,
4. till *Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling* ett reservationsanslag av 96 000 kr.,
5. till *Bidrag till Svensk matpotatiskontroll* ett reservationsanslag av 110 000 kr.,
6. till *Restitution av bensinskatt till trädgårdsnäringen* ett anslag av 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
7. till *Rådgivningsverksamhet för rennäringens främjande* ett reservationsanslag av 300 000 kr.,
8. till *Kompensation för bensinskatt till rennäringen* ett anslag av 200 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Jordbruksprisreglering

9. **Statens jordbruksnämnd m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 1—C 4, s. 35—40) och hemställer att riksdagen

1. till *Statens jordbruksnämnd* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 9 509 000 kr.,
2. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid lantbruksekonomiska samarbetsnämnden inrätta en tjänst för byråchef i Ce 1,
b. till *Lantbruksekonomiska samarbetsnämnden* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 865 000 kr.,
3. till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 101 000 000 kr.,
4. till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 36 066 000 kr.

10. **Stöd till jordbruket i norra Sverige.** Kungl. Maj:t har (punkten C 5, s. 40) föreslagit riksdagen att till Stöd till jordbruket i norra Sverige för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 747 av herr Åsling m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen beslutar att stöd skall utgå till rennäringen på samma grunder som sker till nötköttproduktion inom norrländskt jordbruk,

dels motionen 1972: 1285 av herr Petersson i Gäddvik m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen beslutar att stödet till jordbruket i norra Sverige skall justeras med hänsyn till utvecklingen av den allmänna prisnivån,

dels motionen 1972: 1286 av herrar Pettersson i Örebro (c) och Lars-

son i Öskevik (c) vari hemställt att riksdagen beslutar att vid översynen av områdesindelningen för extra mjölkpristillägg skall beaktas vad i motionen anförts.

Utskottet. Från förevarande anslag bestrids kostnaderna för det särskilda prisstöd till jordbruket i norra Sverige i form av pristillägg på mjölk, kött och fläsk, varom riksdagen förra året fattade beslut (prop. 1971: 74, JoU 1971: 33, rskr 1971: 149). I avvaktan på erfarenheterna av det nya prisstödet förordar Kungl. Maj:t i enlighet med förslag av statens jordbruksnämnd att anslaget för nästa budgetår tas upp med oförändrat belopp av 66 000 000 kr. Från anslaget beräknas 20 000 kr. få disponeras för sortprövning av växtslag som är speciellt lämpade för norra Sverige. Utskottet finner ingen anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

I motionen 1972: 747 framhålls den utomordentligt viktiga roll som rennäringen spelar i de nordliga länen. Mot bakgrund av bl. a. de avsättningsvärigheter som under senare tid präglat denna näring föreslår motionärerna att riksdagen beslutar att stöd skall utgå till rennäringen på samma grunder som sker till nötköttsproduktion inom norrländskt jordbruk. I den del av motionen 1972: 1285, som berör nu ifrågavarande punkt, föreslås att ett obligatoriskt inflationsskydd byggs in i systemet så att prisstödet till jordbruket i norra Sverige blir värdebeständigt.

Utskottet vill i anslutning till förevarande motionsyrkanden erinra om att föregående års riksdagsbeslut bl. a. innebär att frågan om justering av prisstödet, även innefattande eventuell utvidgning av stödet att gälla ytterligare produkter, skall tas upp vid en översyn av stödet som skall ske vart tredje år genom statens jordbruksnämnds försorg. Frågan om en utvidgning av stödet till att jämväl omfatta rennäringen utgör i och för sig ett sådant spörsmål som skulle kunna falla inom ramen för sagda översyn. Enligt vad utskottet erfarit har också en framställning om pristillägg på renkött överlämnats till jordbruksnämnden i november 1971. Den i förevarande motion väckta frågan synes således redan vara föremål för uppmärksamhet från vederbörande myndighets sida. Emellertid anser utskottet att de speciella problem som är förknippade med rennäringen i nu förevarande hänseende är av den arten att det synes rimligt att möjligheterna att införa ett prisstöd provas utan tidsutdräkt. Enligt utskottets mening bör Kungl. Maj:t snarast låta undersöka förutsättningarna för ett dylikt stöd med utgångspunkten att förslag i ämnet om möjligt skall kunna framläggas redan instundande höst. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför i anledning av motionen 1972: 747. Vad gäller yrkandet i motionen 1972: 1285 att prisstödet till det norrländska jordbruket inflationsskyddas vill utskottet erinra om att motioner med motsvarande yrkande behandlades av riksdagen förra året. Det framhölls därvid att

det allmänna inflationsskydd som f. n. gäller beräffande regleringen av priserna på jordbrukets produkter i övrigt även kommer jordbrukarna i norra Sverige till del. Mot bakgrund härav och då någon indexklausul inte påyrkats av i ärendet hörda remissinstanser, därvid ej heller av representanterna för jordbrukets föreningsrörelse, avlogs motionerna. Enligt utskottets mening har inte något inträffat som motiverar att riksdagen nu ändrar sin ståndpunkt i berörda fråga.

Vad härefter angår i motionen 1972: 1286 framfört yrkande beträffande områdesindelningen inom Örebro län för pristillägget på mjölk förutsätter utskottet att angivna liksom andra förekommande gränsdragningsspörsmål kommer att beaktas vid översynen av systemet utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida. Utskottet vill i förevarande sammanhang fästa uppmärksamheten på att det vid införandet av ifrågavarande prisstöd framhölls att det var svårt att bedöma var gränslinjen mellan två stödområden borde dras. Enligt fjolårets riksdagsbeslut ankommer det på vederbörande myndighet, alltså statens jordbruksnämnd, att besluta om detaljerna i fråga om gränsdragningen.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

1. i anledning av motionen 1972: 747 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförat rörande prisstöd till rennäringen,
2. lämnar motionen 1972: 1285, såvitt nu är i fråga, utan åtgärd,
3. lämnar motionen 1972: 1286 utan åtgärd,
4. till *Stöd till jordbruket i norra Sverige* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 66 000 000 kr.

11. Särskilt övergångsbidrag åt jordbrukare, m. m. och Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 6—C 7, s. 40—41) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Särskilt övergångsbidrag åt jordbrukare, m. m.* ett förslagsanslag av 8 100 000 kr.,
2. till *Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket* ett reservationsanslag av 1 218 000 kr.

12. Bidrag till permanent skördeskadeskydd. Kungl. Maj:t har (punkten C 8, s. 41—42) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i statsrådsprotokollet förordats beträffande storleken av det belopp som årligen skall få disponeras för behovsprövade skördeskadebidrag,

2. till *Bidrag till permanent skördeskadeskydd* för budgetåret 1972/73 anvisa ett anslag av 30 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 366 av herr Larsson i Öskevik m. fl. (c) vari hemställt att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär skyndsam översyn av jordbrukets skördeskadeskydd, främst avseende 1) sänkt självrisk. 2) indelning i mindre skördeuppskattningsområden, som är geografiskt och odlingsmässigt enhetligare, så att en rättvisare skördeskadeersättning kan uppnås, 3) möjligheter till tidigare utbetalning av skördeskadeersättningarna,

dels motionen 1972: 539 av herr Andersson i Ljung m. fl. (m) vari hemställt att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om sådan reformering av bestämmelserna rörande skördeskadeskydd, enligt vad som anförts i motionen, att bl. a. utbetalningar av ersättningar kan ske samma år som skadan inträffat, att trädgårdsodlingen snarast kan inordnas i skördeskadeskyddet samt att ramen för de behovsprövade bidragen bestäms till två procent av de utgående allmänna kontanta skördeskadeersättningarna, dock lägst 800 000 kr.,

dels motionen 1972: 1284 av herrar Persson i Heden (c) och Jonasson (c) vari hemställt att riksdagen i fråga om skördeskadeskyddet beslutar medge, att ramen för de behovsprövade bidragen fastställs till två procent av de utgående allmänna kontanta ersättningarna för skördeskador eller, om beräkning enligt denna regel ger till resultat ett lägre belopp, lägst 800 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag att anslaget till bidrag till permanent skördeskadeskydd för nästa budgetår förs upp med oförändrat 30 milj. kr. kan utskottet biträda.

Ersättningar till följd av skördeskador utgår enligt ett system som grundar sig på objektiva skördeuppskattningar. Som en komplettering till detta system utgår behovsprövade bidrag i viss utsträckning. Ifrågasvarande bidrag skall kunna utbetalas i sådana fall då så betydande skördeskador uppenbarligen föreligger att skadeersättningar bort utgå, men detta ej har skett på grund av systemets allmänna konstruktion eller till följd av oförutsedda brister i detsamma. Enligt av riksdagen godtagna riktlinjer skall sträng restriktivitet tillämpas vid förevarande bidragsgivning.

Det belopp som hittills enligt 1962 års riksdagsbeslut skall stå till förfogande för behovsprövade skördeskadebidrag motsvarar en procent av de utgående allmänna kontanta ersättningarna för skördeskador eller, om beräkning enligt enprocentsregeln ger till resultat ett lägre belopp, högst 400 000 kr.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag bör sistnämnda belopp fr. o. m. skördeåret 1972 höjas till 600 000 kr. Utskottet finner att den förordade ändringen av bestämmelserna för beviljandet av behovsprövade bidrag bör godtas av riksdagen. De yrkanden om ytterligare höjning av den behovs-

prövade andelen av bidragsanslaget, som framförs i motionerna 1972: 539 och 1972: 1284, avstyrks alltså.

Liksom tidigare år har framlagts olika motionsförslag om utredningar och åtgärder i syfte att förbättra skördeskadeskyddet. De yrkanden som framförts i motionerna 1972: 366 och 1972: 539 överensstämmer i stor utsträckning med sådana som tidigare behandlats av riksdagen. Bland förslagen kan sålunda nämnas åtgärder syftande till en tidigareläggning av tidpunkten för utbetalande av skördeskadecersättningar, tillskapande av mindre och mera likvärdiga skördeuppskattningsområden och en minskning av den i skördeskadeskyddet ingående självriskens storlek. Vidare begärs att trädgårdsodlingen snarast inordnas i skördeskadeskyddet.

Motionsyrkanden om särskilda utredningar i hithörande ämne har hittills inte föranlett någon särskild åtgärd från riksdagens sida, bl. a. med hänvisning till den fortlöpande översyn av metodiken för skördeuppskattning och ersättningsberäkning som sker genom skördestatistiska nämndens försorg. Det har därvid konstaterats att åtskilliga förbättringar under årens lopp vidtagits i fråga om skördeskadeskyddet på grundval av nämndens arbete. Det har också hänvisats till den kontinuerliga uppmärksamhet som nämnden ägnar möjligheterna att ytterligare finslipa systemet. Utförliga synpunkter på förevarande problem har redovisats i jordbruksutskottets utlåtande JoU 1970: 11 och i betänkandet JoU 1971: 1, p. 12, vartill utskottet tillåter sig hänvisa.

Enligt vad utskottet inhämtat pågår f. n. ett flertal projekt, som bl. a. avser ett ökat hänsynstagande till variationer i fodersädens kvalitet, ett regionalt mer differentierat beaktande av vallåterväxtens storlek, helt nya beräkningar rörande skördevariationer och därmed självrisken m. m. Ehuru skördeskadeskyddet utvecklats avsevärt sedan dess tillkomst år 1961 är skördestatistiska nämnden väl medveten om att betydande insatser för en vidareutveckling varit och är synnerligen angelägna. Nämnden avser därför att vid sidan av den löpande uppföljningen och förbättringen av olika delrutiner göra en allmän och koncentrerad genomgång av skördeskadeskyddets uppläggning och funktion. Vissa förstudier i ämnet har redan igångsatts. Mot bakgrund av det anförda synes någon särskild åtgärd inte påkallad från riksdagens sida i anledning av nu ifrågavarande motionsyrkanden.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

1. lämnar utan åtgärd motionen 1972: 366 och, såvitt däri yrkats på reformering av det allmänna skördeskadeskyddet m. m., motionen 1972: 539,
2. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionen 1972: 539, såvitt i övrigt är i fråga, och motionen 1972: 1284 godkänner vad i propositionen förordats beträffande

fande storleken av det belopp som årligen skall få disponeras för behovsprövade skördeskadebidrag,

3. till *Bidrag till permanent skördeskadeskydd* för budgetåret 1972/73 anvisar ett anslag av 30 000 000 kr.

13. **Administration av permanent skördeskadeskydd m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten C 9, s. 42—43) och hemställer att riksdagen till *Administration av permanent skördeskadeskydd m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 13 013 000 kr.

Skogsbruk

14. **Skogsstyrelsen m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 1—D 6, s. 44—55) och hemställer

att riksdagen

1. till *Skogsstyrelsen* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 7 634 000 kr.,
2. a. medger att under budgetåret 1972/73 beviljas statlig kreditgaranti för lån till skoglig plantskoleverksamhet intill ett belopp av 1 000 000 kr.,
b. till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 38 124 000 kr.,
3. a. medger att under budgetåret 1972/73 beviljas statsbidrag med högst 8 500 000 kr. till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark och med anslaget i övrigt avsedda ändamål,
b. till *Bidrag till skogsförbättringar* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.,
4. a. medger att under budgetåret 1972/73 beviljas dels statsbidrag med högst 14 500 000 kr. till vägbyggnader på skogar i enskild ägo, dels förhöjt statsbidrag med högst 500 000 kr. till skogshuvudvägar av särskild betydelse från fritidssynpunkt,
b. till *Vägbyggnader på skogar i enskild ägo* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 15 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
5. a. medger att under budgetåret 1972/73 utfästs statsbidrag med högst 11 900 000 kr. till skogliga åtgärder inom samverkansområden i de fyra nordligaste länen och för att fullfölja skogsvårdsföretag i lappmarken,
b. till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 10 100 000 kr.,
6. till *Kursverksamhet för skogsbrukets rationalisering m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 466 000 kr.

Fiske

15. **Fiskeristyrelsen och Fiskeriintendenter m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 1—E 2, s. 56—58) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Fiskeristyrelsen* ett förslagsanslag av 6 736 000 kr.,
2. till *Fiskeriintendenter m. m.* ett förslagsanslag av 1 025 000 kr.

16. **Främjande i allmänhet av fiskerinäringen.** Kungl. Maj:t har (punkten E 3, s. 58—59) föreslagit riksdagen att till Främjande i allmänhet av fiskerinäringen för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 734 av herr Hedin m. fl. (m, s, c, fp) vari hemställt att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om utökad ålyngelinplantering i Östersjön.

dels motionen 1972: 1303 av herr Åberg m. fl. (fp, c, m) vari hemställt att riksdagen måtte under behandling av Kungl. Maj:ts proposition 1972: 1, Bil. 11, punkt E 3, besluta att höja garantiramen för försöksfiske till 300 000 kr. samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå härav påkallade anslagstekniska anordningar.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag att anslaget för nästa budgetår tas upp med oförändrat belopp av 265 000 kr. föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Liksom föregående år är departementschefen inte beredd biträda ett förslag av fiskeristyrelsen att höja garantiramen för försöksfiske från 200 000 kr. till 300 000 kr. under hänvisning till att ifrågavarande ram genom beslut av riksdagen höjdes från 160 000 kr. till nuvarande belopp så sent som år 1969. Utskottet anser att Kungl. Maj:ts förslag kan godtas. Utskottet vill crinra om att riksdagen förra året i anledning av motioner i ämnet, med hänvisning till att behovet av försöksfiske snabbt kunde komma att ökas, bemyndigade Kungl. Maj:t att — därest så skulle befinnas erforderligt — höja garantiramen, dock högst med 100 000 kr. Under angivna förhållande anser utskottet att syftet med i motionen 1972: 1303 framlagt förslag om höjning av garantiramen för försöksfiske bör kunna tillgodoses utan någon särskild riksdagens åtgärd.

I motionen 1972: 734 föreslås att riksdagen uttalar sig för att erforderliga medel — förslagsvis 30 000 kr. — av till Kungl. Maj:ts disposition stående medel under anslaget ställs till fiskeristyrelsens förfogande för en utökad utsättning av ålyngel efter ostkusten år 1972. Bakgrunden till motionsyrkandet är den nedåtgående trend som kunnat

konstateras i fråga om ålfisket under senare år. I anledning av motionen vill utskottet erinra om att det belopp av förevarande anslag, som står till Kungl. Maj:ts disposition för främjande i allmänhet av fiskerinäringen, 127 000 kr., används för bidrag i enlighet med plan som Kungl. Maj:t fastställer på förslag av fiskeristyrelsen. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det skulle vara värdefullt med en utökad utsättning av ålyngel utefter ostkusten. Utskottet förutsätter att fiskeristyrelsen efter samråd med vederbörande fiskarorganisationer prövar denna fråga i samband med upprättande av dispositionsplan för ifrågasvarande anslagspost.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. anser motionen 1972: 734 besvarad med vad utskottet anfört,
2. med godkännande av vad i propositionen anförts angående ramen för statsgarantier för försöksfiske lämnar motionen 1972: 1303 utan åtgärd,
3. till *Främjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 265 000 kr.

17. Kursverksamhet på fiskets område m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 4—E 13, s. 56—69) och hemställer att riksdagen

1. till *Kursverksamhet på fiskets område* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 285 000 kr.,
2. till *Bidrag till fikehamnar m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.,
3. till *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 20 000 kr.,
4. till *Restitution av bensinskatt till fiskerinäringen* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 151 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
5. till *Särskilt omställningsstöd till fiskare* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.,
6. a. medger att under budgetåret 1972/73 statlig kreditgaranti beviljas för lån till åtgärder som främjar fritidsfisket intill ett belopp av 2 000 000 kr., för lån till konsolidering av fiskeföretag intill ett belopp av 20 000 000 kr. och för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konserverindustri intill ett belopp av 5 000 000 kr.,
b. till *Täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fiske* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
7. till *Kostnader för fiskeutredningar i vattenmål m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
8. till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.,

9. till *Fiskeriundersökningsfartyg* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.,
10. till *Bidrag till fiskare med anledning av avlysning av fiskevat-ten* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Service och kontroll

18. **Statens livsmedelsverk m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 1—F 6, s. 70—76) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Statens livsmedelsverk* ett förslagsanslag av 18 443 000 kr.,
2. till *Täckande av vissa kostnader för köttbesiktning vid kontrollsakterier* ett förslagsanslag av 8 058 000 kr.,
3. till *Statens veterinärmedicinska anstalt* ett förslagsanslag av 13 881 000 kr.,
4. till *Anskaffande av viss laboratorieutrustning m. m.* ett reservationsanslag av 50 000 kr.,
5. till *Veterinärstaten* ett förslagsanslag av 17 612 000 kr.,
6. till *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m.* ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

19. **Bidrag till djursjukvård i vissa fall.** Kungl. Maj:t har (punkten F 7, s. 76—77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till djursjukvård i vissa fall för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1242 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen beslutar att statsbidrag till mindre bemedlade för djursjukvård m. m. må åtnjutas av djurägare, vilkens inkomst inte överstiger 10 000 kr.

Utskottet. Enligt gällande lydelse av kungörelsen (1946: 164) angående statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård må sådant bidrag åtnjutas av djurägare, vilkens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst ej överstiger 5 000 kr. och som ej heller påförts statlig förmögenhetsskatt. Veterinär får i dylika fall inte av djurägaren uppbära högre belopp än 17 kr. vid sjukbesök.

I motionen 1972: 1242 föreslås att förenämnda inkomstgräns höjs till 10 000 kr. Motionärerna framhåller att nuvarande gräns varit oförändrad under en lång följd av år och med dagens pris- och kostnadsförhållanden innebär att endast få mindre bemedlade kommer i åtnjutande av förevarande statsbidrag.

Utskottet får erinra om att en motion av samma innebörd behandlades av 1971 års riksdag. Vid sin prövning av sagda motion anförde jordbruksutskottet (JoU 1971: 1, p. 22) att en justering av gällande in-

komstgräns i och för sig kunde förefalla motiverad med hänsyn till den förändring av penningvärdet som inträtt sedan år 1958 då berörda bidragsbestämmelse fastställdes. Utskottet fann dock att en omprövning av bestämmelserna inte torde kunna inskränkas därtill utan även torde få omfatta bl. a. frågan om storleken av det belopp som veterinär högst äger uttaga av bidragsberättigad djurägare. I avvaktan på ställningstagandet till veterinärväsendeutredningens förslag rörande veterinärväsendets uppgifter och organisation (SOU 1971: 3) ansåg utskottet emellertid att motionsyrkandet inte borde föranleda någon riksdagens åtgärd. Detta blev också riksdagens beslut.

Under hänvisning till det anförda och i avvaktan på i det föregående angivna ställningstagande får utskottet föreslå att det nu framförda yrkandet i ämnet inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning under förevarande anslag kan utskottet biträda.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 1242 utan åtgärd,
2. till *Bidrag till djursjukvård i vissa fall* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 600 000 kr.

20. Veterinärinrättningen i Skara m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 8—F 10, s. 77—79) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Veterinärinrättningen i Skara* ett förslagsanslag av 723 000 kr.,
2. till *Statens centrala frökontrollanstalt: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 9 363 000 kr.,
3. till *Statens centrala frökontrollanstalt: Utrustning* ett reservationsanslag av 60 000 kr.

21. Statens växtskyddsanstalt. Kungl. Maj:t har (punkten F 11, s. 80—81) föreslagit riksdagen att till Statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 7 441 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 560 av fru Olsson i Helsingborg m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen 1. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts angående utbyggnad av Statens växtskyddsanstalts kemiska analyskapacitet, 2. hos Kungl. Maj:t anhåller om förbättring av kontrollen i vad gäller förekomsten av bekämpningsmedelsrester hos importerade frukter, bär och grönsaker, 3. till Statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1972/73 anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 129 880 kr. förhöjt förslagsanslag av 7 570 880 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:t föreslår att anslaget till statens växtskyddsanstalt räknas upp med 1 360 000 kr. till 7 441 000 kr. för nästa budgetår. Huvudparten av anslagshöjningen avser pris- och löneomräkning. I motionen 1972: 560 yrkas på en ytterligare anslagsuppräknings med ca 130 000 kr. för utbyggnad av växtskyddsanstaltens kemiska avdelning. Förslaget, som överensstämmer med anstaltens anslagsäskanden, syftar till en förstärkning av anstaltens kemiska analyskapacitet för kontroll av växter, växtdelar och växtprodukter. Vidare hemställs i motionen att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förbättring av kontrollen i vad gäller förekomsten av bekämpningsmedelsrester hos importerade frukter, bär och grönsaker.

Utskottet vill för sin del starkt understryka vikten av en tillfredsställande kontroll i fråga om bekämpningsmedelstillsatser i samband med importen av frukt och grönsaker. Enligt vad utskottet inhämtat har inom statens livsmedelsverk påbörjats en undersökning med sikte på att åstadkomma en förbättrad kontroll i nämnda hänscende. Under angivna förhållanden finner utskottet skäl att förmoda att syftet med förevarande motionsyrkanden kommer att tillgodoses utan någon särskild framställning från riksdagens sida.

Då utskottet inte har något att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit under denna punkt, hemställer utskottet

att riksdagen

1. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972: 560, såvitt nu är i fråga, till *Statens växtskyddsanstalt* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 7 441 000 kr.,
2. lämnar motionen 1972: 560, såvitt i övrigt är i fråga, utan åtgärd.

22. Bekämpande av växtsjukdomar. Kungl. Maj:t har (punkten F 12, s. 81) föreslagit riksdagen att till Bekämpande av växtsjukdomar för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 733 av herr Hedin m. fl. (m) vari hemställts att riksdagen i anledning av vad i motionen anförts hos Kungl. Maj:t anholder dels om förslag till bidragsgivning i likhet med berberisbekämpningen i syfte att effektivisera flyghavrebekämpningen, dels om åtgärder för att möjliggöra en försöksmässig bidragsgivning under budgetåret 1972/73 inom ramen för tillgängliga anslag.

Utskottet. Från anslaget bestrids ersättningar för kostnader till följd av åtgärder mot spridning av växtsjukdomar och för förluster på grund av sådana sjukdomar. Bl. a. utgår ersättning vid utrotande av berberis och bekämpande av vissa potatissjukdomar. Vad gäller ber-

berisbekämpningen stadgas i kungörelsen (1967: 401) med vissa bestämmelser om bekämpande av berberis att lantbruksnämnden får bevilja den som är skyldig att utrota berberis bidrag av statsmedel för inköp av kemiska bekämpningsmedel. Statsbidrag får även beviljas för arbetet med utrotningen, om detta är alltför betungande med hänsyn till vederbörandes ekonomiska förhållanden och den nytta han har av utrotningen.

I motionen 1972: 733 anförs att flyghavren är ett ogräs som orsakar stora problem i jordbruket. Motionärerna erinrar om att nya bestämmelser om skydd mot flyghavre nyligen fastställts i syfte att effektivisera kampen mot ifrågavarande ogräs. I motionen redovisas olika åtgärder som ingår i bekämpningsarbetet. Bl. a. nämns att det sedan flera år ute i de olika länen förekommer inventering i skilda former av flyghavreförekomsten. På det lokala planet finns ofta flyghavrekommittéer som utför den direkta inventeringen i fält. Motionärerna framhåller att det inventerings- och rådgivningsarbete dessa kommittéer i åtskilliga fall utför är av avgörande betydelse för en effektiv bekämpning av flyghavren. Motionärerna påpekar att ersättning inte utgår till ledamöterna av ifrågavarande kommittéer, enär särskilda medel inte finns anvisade för ändamålet. Om flyghavrebekämpningen skall kunna ge tillfredsställande resultat inom rimlig tid anser motionärerna det angeläget att medel tillskjuts för att på motsvarande sätt som för berisbekämpningen effektivisera erforderliga åtgärder. Enligt motionen bör åtgärder vidtas för att inom ramen för tillgängliga anslag möjliggöra en försöksmässig bidragsgivning under nästa budgetår.

Utskottet vill erinra om att flyghavren är ett av de svåraste ogräsen i svensk växtodling och att förekomsten av den i större utsträckning kan förorsaka betydande förluster för jordbruket. Flyghavren har stor spridningsförmåga och förekommer på grund härav i stora delar av landet. Till flyghavrens spridning har också bidragit sådana faktorer som den ökade gemensamma maskinanvändningen och en större rörlighet i handeln med foder- och brödsäd. För att stödja jordbruksnäringen i kampen mot flyghavren har olika åtgärder vidtagits från det allmännas sida. Genom 1961 års flyghavreförordning skärptes skyddsåtgärderna vid varuhantering och skapades förutsättningar för en systematisk bekämpning av växande flyghavre inom utsatta områden. Enligt beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970: 114, 3LU 1970: 50, rskr 1970: 268) ersattes 1961 års förordning med 1970 års lag om skydd mot flyghavre. Den nya lagen är tillämplig på flera växtodlingsprodukter än den tidigare förordningen. Lagen har vidare inneburit att reglerna om varuhantering skärpts och att bekämpningen av växande flyghavre intensifierats. Slutligen har den statliga lantbruksorganisationen getts ökade befogenheter att vidta åtgärder till skydd mot flyghavre.

Utskottet anser det givetvis angeläget att den fortsatta bekämpningen av flyghavren bedrivs så kraftfullt och effektivt som möjligt. Vad gäller frågan om ersättning för vissa inventeringsåtgärder i sammanhanget har utskottet erfarit att lantbruksstyrelsen f. n. verkställer en inventering av vilka problem som föreligger i nämnda hänseende i de olika länen och avser att — därest så skulle befinnas påkallat — framlägga förslag i ämnet. I avvaktan härpå synes nu berörd motion inte påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Med anledning av vad i det föregående anförts och då utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag om oförändrad anslagsanvisning med 150 000 kr. under förevarande punkt, hemställer utskottet

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 733 utan åtgärd,
2. till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 150 000 kr.

23. Statens lantbrukskemiska laboratorium m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 13—F 15, s. 81—85) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Statens lantbrukskemiska laboratorium* ett förslagsanslag av 3 820 000 kr.,
2. till *Statens maskinprovningar* ett förslagsanslag av 2 618 000 kr.,
3. till *Statens växtsortnämnd* ett förslagsanslag av 104 000 kr.

Utbildning och forskning

24. Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader. Kungl. Maj:t har (punkten G 1, s. 86—88) föreslagit riksdagen att till Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 39 642 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 201 av herr Hansson i Skegrie m. fl. (c, s, fp, m) vari hemställts att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts angående benämningen på befattningen som chef för konsulentavdelningen vid lantbrukshögskolan,

dels motionen 1972: 265 av herr Hansson i Skegrie m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen till Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 39 819 000 kr.,

dels motionen 1972: 542 av fru Anér m. fl. (fp) vari hemställts att riksdagen måtte besluta att förste konsulentens docent Gerda Nilsson tjänst i U 20/23 vid lantbrukshögskolan omändras till en personlig

tjänst som biträdande professor i fodermedels- och mjölkhygien inom ämnet mikrobiologi i U 22/25 vid högskolan,

dels motionen 1972: 1246 av herrar Grebäck (c) och Hansson i Skegrie (c) vari hemställts att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vid lantbrukshögskolans institution för lantbrukets radiobiologi från den 1 juli 1972 i stället för en tjänst som biträdande professor i U 22 inrätta en tjänst som professor i U 27.

Utskottet. I enlighet med i statsverkspropositionen redovisad sammanställning beräknas förslagsanslaget till lantbrukshögskolans förvaltningskostnader till 39 642 000 kr. för nästa budgetår. Därvid har beräknats medel för bl. a. en statsagronom i vattenvård samt viss förstärkning av undervisningsresurserna vid landskapsarkitektlinjen. Vidare har beräknats medel för vissa nya befattningar vid högskolans revisionskontor. Vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om personalförstärkningar föranleder ingen invändning från utskottets sida.

Förslag om ytterligare personalförändringar, utöver dem för vilka Kungl. Maj:t beräknat medel, framläggs i några motioner. Sålunda föreslås i motionen 1972: 265 att medel anvisas för inrättandet av en befattning som statskonsulent för ämnesområdet lantbrukets byggnadsteknik och av en befattning som universitetslektor i lantbruksbyggnader. I motionen 1972: 542 föreslås inrättande av en personlig biträdande professur i fodermedels- och mjölkhygien inom ämnet mikrobiologi i utbyte mot en befattning som förste konsulent. Vidare framförs i motionen 1972: 1246 förslag om utbyte av en tjänst som biträdande professor vid radiobiologiska institutionen mot en professur i radiobiologi.

Vad gäller sistnämnda motionsyrkande vill utskottet anföra följande. Som framhålls i motionen avser verksamheten vid lantbrukshögskolans radiobiologiska institution att belysa de radioaktiva klyvningsprodukternas förhållande i marken samt deras anrikning i kulturväxterna under olika förhållanden inom jordbruket. Institutionen svarar för undervisning rörande landets strålskyddsproblem samt biträder myndigheter och anställda i strålskyddsfrågor rörande mark och vegetation. Institutionen lämnar också övriga institutioner vid lantbrukshögskolan biträde i frågor rörande isotopteknikens användning m. m. Ämnet radiobiologi inkluderar även stråleffekter på växter och djur. Vidare ligger inom institutionens intressesfär kärnfysikaliska analysförfaranden, som är av betydelse för jordbruk och annan livsmedelsproduktion. Utskottet vill framhålla att den forskning som bedrivs vid den radiobiologiska institutionen utgör en mycket viktig del av lantbrukshögskolans verksamhet. De uppgifter som åvilar förståndaren för nämnda institution synes helt jämförbara med dem som åvilar övriga institutionsföreståndare vid högskolan. Utskottet vill därför till-

styrka det i motionen 1972: 1246 framlagda förslaget om inrättande av en professur i ämnet radiobiologi vid lantbrukshögskolan. Vid bifall härtil kan en befattning som biträdande professor dras in.

Utöver vad nu anförts finner utskottet sig inte böra föreslå någon ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag beträffande personalförstärkningar vid högskolan för nästa budgetår. Motionen 1972: 265 avstyrks således.

Ej heller finner utskottet skäl förorda någon särskild åtgärd i anledning av motionen 1972: 542.

I motionen 1972: 201 har tagits upp frågan om benämning av tjänsten som chef för lantbrukshögskolans konsulentavdelning. Motionärerna anser att den nuvarande benämningen förste statskonsulent är intetsägande och mindre väl svarar mot de uppgifter som åvilar befattningen. Enligt motionärernas uppfattning bör ifrågavarande tjänstebenämning vara lantbruksråd. Någon anledning att ändra löneställningen för befattningen anser motionärerna inte föreligga. Utskottet finner för sin del att åtskilligt talar för den i motionen 1972: 201 uttryckta uppfattningen och vill därför förorda en ändring av benämningen på förevarande befattning från förste statskonsulent till lantbruksråd.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit under denna punkt föranleder ingen erinran från utskottet, som därför hemställer

att riksdagen

1. med bifall till motionen 1972: 1246 bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en professur i ämnet radiobiologi i enlighet med vad utskottet i det föregående anförts,
2. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförts i anledning av motionen 1972: 201,
3. lämnar motionen 1972: 265 utan åtgärd, såvitt densamma avser inrättande av vissa tjänster rörande lantbrukets byggnadsteknik m. m.,
4. lämnar motionen 1972: 542 utan åtgärd,
5. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972: 265, såvitt den ej behandlats i det föregående, till *Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 39 642 000 kr.

25. Lantbrukshögskolan: Driftkostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 2—G 5, s. 89—91) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Lantbrukshögskolan: Driftkostnader* ett reservationsanslag av 9 744 000 kr.,
2. till *Lantbrukshögskolan: Bokinköp m. m.* ett reservationsanslag av 662 000 kr.,

3. till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* ett reservationsanslag av 20 970 000 kr.,
4. till *Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.* ett förslagsanslag av 1 000 kr.

26. **Veterinärhögskolan: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 6—G 10, s. 91—95) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Veterinärhögskolan: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 15 576 000 kr.,
2. till *Veterinärhögskolan: Driftkostnader* ett reservationsanslag av 6 883 000 kr.,
3. till *Veterinärhögskolan: Bokinköp m. m.* ett reservationsanslag av 151 000 kr.,
4. till *Veterinärhögskolan: Försöksverksamhet* ett reservationsanslag av 315 000 kr.,
5. till *Veterinärhögskolan: Lantbruksdriften vid försöksgården* ett förslagsanslag av 1 000 kr.

27. **Skogshögskolan: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 11—G 13, s. 95—98) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Skogshögskolan: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 15 304 000 kr.,
2. till *Skogshögskolan: Driftkostnader* ett reservationsanslag av 11 880 000 kr.,
3. till *Skogshögskolan: Bokinköp m. m.* ett reservationsanslag av 163 000 kr.

28. **Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor och Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 14—G 15, s. 99—105) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.,
2. till *Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m.* ett förslagsanslag av 230 000 kr.

29. **Jordbruksforskning.** Kungl. Maj:t har (punkten G 16, s. 105) föreslagit riksdagen att till Jordbruksforskning för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 1238 av fru Anér m. fl. (fp, c) vari hemställt att riksdagen beslutar att till Jordbruksforskning (bil. 11, G 16) anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 331 000 kr. förhöjt reservationsanslag om 8 331 000 kr.,

dels motionen 1972: 1267 av herr Lothigius m. fl. (m, c, fp) vari hemställt att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder 1. om en resursplanering så att växtskyddet, enligt ovan angivna riktlinjer, får en tillräckligt stor andel av anslaget till jordbruksforskning, 2. att ur samma anslag medel ställs till förfogande även för produktionsrådgivning och kontroll av odlingen av giftfri livsmedelsodling, 3. att lantbrukshögskolan ges i uppdrag att utreda frågan om ett kollegium av ovan angiven art.

Utskottet. Förevarande anslag disponeras av statens råd för skogs- och jordbruksforskning för bidrag till forskning inom jordbrukets och trädgårdsnäringens områden. Forskningsrådet har i sin anslagsframställning framhållit att intensifierade undersökningar behövs på många områden om en gynnsam fortsatt utveckling skall möjliggöras inom ifrågavarande näringsgrenar. Det påpekas sålunda att forskning angående kulturväxternas ekologi med tillhörande växtnäringensfrågor erbjuder flera nya problemställningar. Behovet av parasit- och miljökontroll med biologiska hjälpmedel träder allt starkare i förgrunden hos både växter och djur, framhåller rådet vidare bl. a. Enligt forskningsrådet bör under anslaget för nästa budgetår anvisas 8 331 000 kr. Kungl. Maj:t har för sin del föreslagit att anslaget tas upp med 8 milj. kr. Då medelsanvisningen för innevarande budgetår uppgår till 7 245 000 kr. innebär Kungl. Maj:ts förslag en uppräknings av anslaget med ca 10 procent.

I motionen 1972: 1238 föreslås att anslaget förs upp med av statens råd för skogs- och jordbruksforskning förordat belopp, 8 331 000 kr. Motionärerna understryker särskilt behovet av att få fram biologiska bekämpningsmedel som ersättning för kemiska biocider och insekticider. Behovet av en resursplanering så att växtskyddet får en tillräckligt stor andel av anslaget till jordbruksforskning, framför allt för verksamhet i fråga om biologisk bekämpning, betonas i motionen 1972: 1267. I sistnämnda motion hemställs också att medel ur förevarande anslag ställs till förfogande för produktionsrådgivning och kontroll av giftfritt odlade livsmedel. Vidare föreslås att lantbrukshögskolan ges i uppdrag att utreda frågan om upprättandet av ett särskilt kollegium för biologiskt balanserad odling. Kollegiet, vari bl. a. skulle ingå företrädare för lantbrukshögskolan, skulle ha till uppgift att leda, instruera och fortbilda rådgivare på sagda område.

Utskottet vill i anledning av förevarande motioner erinra om att utskottet förra året i anslutning till en motion rörande inrättande av ett

organ för samordning av forskningsinsatser i syfte att åstadkomma en giftfri odling anförde vissa principiella synpunkter i förevarande fråga (JoU 1971: 54). Utskottet framhöll sålunda att man inom det moderna jord- och skogsbruket och trädgårdsodlingen på forskningens nuvarande ståndpunkt synes nödsakad att använda kemiska bekämpningsmedel i ej obetydlig utsträckning. Detta motiveras också av den hårda konkurrens, vari ifrågavarande produktion bedrivs. Så länge ej andra, från effektivitetssynpunkt jämförbara bekämpningsmöjligheter eller produktionsresurser står till förfogande skulle sannolikt en minskning av nuvarande insatser på området leda till såväl minskad avkastning som höjda produktpriser. Utskottet fann det under angivna förhållanden givetvis i hög grad önskvärt att de kemiska bekämpningsmedlen handhas så att skadliga biverkningar i fråga om vår miljö och hälsa undviks.

De icke önskade bieffekterna av användningen av kemiska bekämpningsmedel av olika slag inom växtodlingen utgjorde emellertid enligt utskottets mening ett starkt motiv för att forsknings- och försöksverksamheten på förevarande område intensifieras, bl. a. beträffande medlens negativa verkningar. Viktigt ansågs också i sammanhanget att möjligheterna till en alternativ användning av biologiska hjälpmedel blev närmare klarlagda. Den resistensbiologiska forskningen syntes även erbjuda goda möjligheter i dessa strävanden. Utskottet erinrade om att forskning av berört slag bedrevs framför allt vid lantbrukshögskolan, statens växtskyddsanstalt, skogshögskolan och vissa universitetsinstitutioner samt vid Sveriges utsädesförening och Weibullsholms växtförädlingsanstalt. Det nämndes i sammanhanget att statens råd för skogs- och jordbruksforskning inom ramen för tillgängliga anslagsmedel lämnat inte oväsentliga bidrag till olika grenar inom miljövårdsforskningen. Medel hade sålunda anvisats till studier i anslutning till gödselbehandling. Vidare hade medel anvisats för utvecklingsarbeten med syfte att minska användningen av pesticider. Dessa arbeten hade gällt såväl resistensförädling som biologisk bekämpning.

Utskottet underströk mot bakgrund av det anförda angelägenheten av att erforderliga medel ställdes till förfogande för den fortsatta forskningen på förevarande område. Mot vad utskottet sålunda anfört hade riksdagen inte något att erinra.

De uttalanden i förevarande fråga som enligt vad här redovisats gjordes vid föregående års riksdag äger enligt utskottets mening alltså giltighet. Enligt utskottets mening bör rådet emellertid ha möjlighet att inom ramen för av Kungl. Maj:t föreslaget belopp anvisa medel till forskningsprojekt på i motionerna berört område. Utskottet anser sig därför kunna godta Kungl. Maj:ts medelsberäkning under punkten. Yrkandet i motionen 1972: 1238 om ytterligare medelsanvisning avstyrks således. Likaså finner utskottet motionen 1972: 1267 inte böra

påkalla någon särskild riksdagens åtgärd. Det torde få ankomma på statens råd för skogs- och jordbruksforskning att bestämma den närmare fördelningen av medlen från förevarande anslag på olika forskningsändamål.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 1267 utan åtgärd,
2. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972: 1238 till *Jordbruksforskning* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

30. Stöd till kollektiv jordbruksteknisk forskning och Bidrag till Sveriges utsädesförening. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 17—G 18, s. 106—107) och hemställer

att riksdagen

1. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till kollektiv jordbruksteknisk forskning i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet,
b. till *Stöd till kollektiv jordbruksteknisk forskning* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 185 000 kr.,
2. till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 5 692 000 kr.

31. Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling. Kungl. Maj:t har (punkten G 19, s. 107—108) föreslagit riksdagen att till Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling för budgetåret 1972/73 anvisa ett anslag av 255 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1256 av herr Håkansson m. fl. (c, fp, m) vari hemställts att riksdagen såsom bidrag till växtförädlingsarbetet vid Algot Holmberg och Söner AB anvisar ett anslag av 120 000 kr. och således till Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling för budgetåret 1972/73 anvisar ett anslag av 345 000 kr.

Utskottet. Från detta anslag utgår bidrag till W. Weibull AB för den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholm och till den växtförädling som bedrivs av Algot Holmberg och Söner AB. Kungl. Maj:ts förslag innebär att för nästa budgetår anvisas oförändrat 225 000 kr. resp. 30 000 kr. för angivna ändamål. Algot Holmberg och Söner AB har för sin del begärt en höjning av statsbidraget med 90 000 kr. för täckande av vissa kostnadsökningar för löner och andra driftkostnader i förädlingsverksamheten. I motionen 1972: 1256 framhålls

att det förädlingsarbete som bedrivs vid företaget, främst beträffande sojabönan, är av betydande samhällsintresse. Motionärerna anser att bidrag bör utgå till företaget för att täcka något av de kostnadsökningar som det har att emotse och föreslår att bidrag till växtförädlingsarbetet vid Algot Holmberg och Söner AB anvisas med begärt belopp av 120 000 kr.

Utskottet vill såsom tidigare år, då frågan om uppräknings svarande anslag under niende huvudtiteln aktualiserats, erinra om att växtförädlarna erhåller ej obetydliga bidrag till sin verksamhet av växtförädlingsavgifter. Vidare har företaget möjlighet att erhålla bidrag till forskningsprojekt från statens råd för skogs- och jordbruksforskning. Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inte anledning tillstyrka det framförda motionsyrkandet om höjning av nu ifrågavarande anslagspost.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972: 1256 till *Bidrag till visst praktiskt vetenskaplig växtförädling* för budgetåret 1972/73 anvisar ett anslag av 255 000 kr.

32. Stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 21—G 27, s. 109—114) och hemställer

att riksdagen

1. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m. i enlighet med vad som anförts i statsrådsprotokollet,
- b. till *Stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 152 000 kr.,
2. till *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 270 000 kr.,
3. till *Alnarpsinstitutet: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 3 178 000 kr.,
4. till *Alnarpsinstitutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 350 000 kr.,
5. till *Statens skogsmästarskola* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 489 000 kr.,
6. till *Reseunderstöd för studier m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 39 000 kr.,
7. till *Bidrag till viss ungdomsverksamhet* för budgetåret 1972/73 anvisar ett anslag av 500 000 kr.

Miljövård m. m.

33. **Statens naturvårdsverk.** Kungl. Maj:t har (punkten H 1, s. 115—124) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i statsrådsprotokollet förordats rörande statsbidrag till vissa anläggningar för behandling av avfall,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att ställa garanti för förluster vid lagring av kemiskt avfall m. m.,

3. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid statens naturvårdsverk inrätta en tjänst för byråchef i Ce 1,

4. till Statens naturvårdsverk för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 21 210 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1270 av fru Mogård (m) och herr Lothigius (m) vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om inrättandet av en markbyrå inom statens naturvårdsverk.

Utskottet. I motionen 1972: 1270 understryks i här förevarande del betydelsen av att sådana miljövårdsfrågor som berör marken ges ökad uppmärksamhet. Motionärerna framhåller att inom naturvårdsverket finns särskilda byråer för resp. naturvård, vattenvård och luftvård men ingen speciell enhet för markvård. Naturvårdsbyrån har huvudsakligen andra uppgifter än sådana som rör den egentliga markvården från resurssynpunkt, och delegationen för markfrågor handhar endast rena ersättningsärenden. Naturvårdsverket bör, anser motionärerna, tillföras en särskild markbyrå.

Utskottet vill i anledning av motionsförslaget framhålla att miljökontrollutredningen inom den närmaste tiden avser att framlägga ett betänkande med förslag om lagstiftning om miljöfarliga produkter och därav föranledda organisatoriska åtgärder, innefattande bl. a. förslag beträffande naturvårdsverkets organisation. Enligt utskottets mening bör detta betänkande och den fortsatta behandlingen av detsamma avvaktas och motionen således inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet finner inte anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 1270 i vad här är i fråga utan åtgärd,

2. a. godkänner Kungl. Maj:ts förslag rörande statsbidrag till vissa anläggningar för behandling av avfall,

b. bemyndigar Kungl. Maj:t att ställa garanti för förluster vid lagring av kemiskt avfall m. m.,

- c. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid statens naturvårdsverk inrätta en tjänst för byråchef i Ce 1,
- d. till *Statens naturvårdsverk* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 21 210 000 kr.

34. Koncessionsnämnden för miljöskydd m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 2—H 4, s. 124—127) och hemställer

att riksdagen

1. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid koncessionsnämnden för miljöskydd inrätta en tjänst för ställföreträdande ordförande i Ce 2 och en tjänst för överingenjör i Ce 1,
b. till *Koncessionsnämnden för miljöskydd* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 430 000 kr.,
2. till *Miljövårdsinformation* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 650 000 kr.,
3. till *Rikskampanj mot nedskräpning* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.

35. Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m. Kungl. Maj:t har (punkten H 5, s. 127—129) föreslagit riksdagen att till Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m. för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1247 av herr Grebäck m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen (bilaga 11, H 5) Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m. beslutar medge att ersättning utgår till markägarens ombuds- och expertkostnader oberoende av om uppgörelse träffas eller inte.

Utskottet. I motionen 1972: 1247 har motionärerna tagit upp ett av statens naturvårdsverk i verkets petita för budgetåret 1972/73 framlagt förslag om vissa vidgade möjligheter att lämna ersättning till markägare för ombuds- och expertkostnader i samband med förhandlingar om bildande av naturreservat eller förvärv av mark för naturvårdsändamål. Nu tillämpade regler innebär att markägare från de för nyssnämnda ändamål tillgängliga anslagen kan erhålla sådan kostnadsersättning dels i de fall då förhandlingarna leder till positivt resultat, dels då ärende kommit under prövning i en domstolsprocess. Om däremot naturvårdsmyndigheterna när försök till uppgörelse misslyckats av någon anledning vill undvika process och i stället avstår från projektet, kan myndigheternas kostnader bestridas från länsstyrelsernas anslag medan markägarens kostnader i sådana fall ej torde kunna betalas av stats-

medel. Naturvårdsverket ger uttryck åt uppfattningen att nämnda förhållanden kan medföra svårigheter för de naturvårdande myndigheterna att i tillfredsställande grad tillgodose det av statsmakterna uttalade önskemålet att ersättningsfrågor enligt naturvårdslagen i största möjliga utsträckning bör lösas förhandlingsvägen. Naturvårdsverket, vars uppfattning i förevarande fråga helt överensstämmer med motionärernas, hemställer därför om bemyndigande att efter bedömning från fall till fall betala skälig ersättning för markägares ombuds- och expertkostnader i förevarande markärenden, oberoende av om uppgörelse kunnat träffas eller ej. Verket anför bl. a. att risk för omotiverade eller oskäligt stora utgifter, därest bemyndigandet lämnas, inte föreligger. De kostnader som statsverket åläggs vid en process torde i flertalet fall vida överstiga utgifterna vid en förhandling. Naturvårdsverket anser det även ligga i sakens natur att kostnader av detta slag uppkommer och inräknas i totalkostnaderna för en verksamhet som syftar till att med optimalt resultat säkerställa naturvårdsområden. Medelsbehovet för ändamålet är, framhåller verket, svårt att beräkna exakt men torde stanna vid ett sammanlagt belopp av 50 000—100 000 kr. under budgetåret 1972/73. Verket anser att utgifterna i båda slagen av ärenden av budgettekniska skäl bör bestridas från det under punkten H 5 i propositionen upptagna anslaget och inrymmas inom den föreslagna anslagsramen 9 milj. kr.

Departementschefen anför under förevarande punkt att han inte är beredd att nu ta ställning till naturvårdsverkets framställning då frågan hänger samman med den inom naturvårdskommittén pågående översynen av naturvårdslagen. Enligt utskottets mening talar dock starka skäl för att verket lämnas det begärda bemyndigandet. Utskottet vill särskilt framhålla att de ersättningar som här är i fråga avses skola utbetalas efter särskild bedömning från fall till fall och med skäliga belopp, att totalkostnaderna inte synes behöva bli stora och att den föreslagna ordningen kan medföra minskning av antalet processer och därmed ge möjlighet till besparingar för statsverket. Någon anslagshöjning i anslutning till naturvårdsverkets framställning i frågan har inte ifrågasatts. Utskottet finner sig således böra biträda syftet med motionen i enlighet med naturvårdsverkets förslag.

I övrigt finner utskottet inte anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i förevarande punkt.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. i anledning av motionen 1972: 1247 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört beträffande ersättning till markägare i vissa fall,
2. till *Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

36. **Vård av naturvårdsområden m. m.** Kungl. Maj:t har (punkten H 6, s. 129—137) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i statsrådsprotokollet förordats rörande försöksverksamhet avseende landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet,
2. till Vård av naturvårdsområden m. m. för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 8 100 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 537 av herr Adolfsson m. fl. (m) vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att arbetsgruppens förslag rörande åtgärder för landskapsvård i odlingsbygder skall vara vägledande för försöksverksamheten, som bör bedrivas i så nära samarbete med berörda jordbrukare att det naturliga sambandet mellan landskapsvård och jordbruksnäring bibehålles,

dels motionen 1972: 545 av herr Fälldin m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen A. i fråga om försöksverksamhet avseende landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet godkänner vad i motionen anförs i fråga om finansieringen och anlitande av arbetskraft, B. till Vård av naturvårdsområden m. m. för budgetåret 1972/73 anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag om 9 100 000 kr.,

dels motionen 1972: 565 av herr Strömberg m. fl. (fp) vari hemställts att riksdagen beslutar 1. att 30 procent av anslaget för landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet måtte stå till naturvårdsverkets eget förfogande att utnyttjas på i motionen föreslaget sätt, 2. att där så befinns lämpligt markägaren skall kunna anlitas för landskapsvårdande arbete,

dels motionen 1972: 729 av herr Elmstedt m. fl. (c) vari hemställts att riksdagen uttalar sig angående det ekonomiska ansvaret för landskapsvården i enlighet med vad i motionen anförts,

dels motionen 1972: 1259 av herrar Johansson i Skärstad (c) och Andersson i Knäred (c) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till lag med förbud att utan tillstånd plantera skog på jord som tidigare legat öppen,

dels motionen 1972: 1262 av herr Jonsson i Alingsås (fp) vari hemställts att riksdagen måtte besluta 1. att staten under budgetåret 1972/73 ensam skall svara för kostnaderna för försöksverksamheten med landskapsvårdande åtgärder i odlingsbygderna, beräknade till 2 miljoner kronor, 2. att anslaget Vård av naturvårdsområden m. m. för budgetåret 1972/73 uppräknas till 9 100 000 kronor, 3. att detta arbete i så stor utsträckning som möjligt reserveras för lantbrukare i närheten av området, 4. att områdenas skötsel på lång sikt garanteras genom avtal med dessa lantbrukare,

dels motionen 1972: 1264 av herr Josefsson i Halmstad m. fl. (s, m)

vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om beaktandet av åtgärder för att skydda dynzonen vid bl. a. Västkusten.

Utskottet. Under förevarande punkt anmäler departementschefen ett av naturvårdsverket framlagt förslag beträffande landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet. Naturvårdsverket föreslår att åtgärderna på detta område till en början får karaktären av försöksverksamhet. Förslaget har vunnit allmän anslutning av i ärendet hörda remissinstanser. Departementschefen biträder förslaget att en försöksverksamhet med landskapsvård i odlingsbygder bör påbörjas budgetåret 1972/73.

Departementschefen anför bl. a. att försöksverksamheten bör bedrivas på kommunalt initiativ och under kommunalt huvudmannaskap. Såväl primärkommuner och landstingskommuner som av dessa upprättade stiftelser bör därvid komma i fråga. Statsbidrag bör utgå med högst 50 procent av kostnaderna för skötseln. Bidragsgivningen bör has om hand av naturvårdsverket som också bör utarbeta anvisningar m. m. för verksamheten. Den regionala tillsynen bör åvila länsstyrelserna i samverkan med lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna. Den arbetskraft som behövs för de statsbidragsberättigade arbetena bör anvisas av länsarbetsnämnderna. Detta utesluter dock inte att ägaren till marken kan anlitas för sådana arbeten där annan lämplig arbetskraft inte finns. En smidig organisation för arbetet bör utarbetas under försöksverksamheten. Vidare bör kostnaderna för de landskapsvårdande åtgärderna klarläggas.

Frågan om i vilka former skötseln av de utvalda områdena långsiktigt skall garanteras bör, framhåller departementschefen, ägnas särskild uppmärksamhet. Därvid bör bl. a. prövas lämpligheten av att säkerställa skötseln genom avtal med markägaren. För att säkra de insatser som görs bör sådana avtal kompletteras med landskapsskyddsförordnanden enligt naturvårdslagen. I vissa fall kan det i stället vara lämpligt att avsätta ett område eller del av ett område som naturreservat. Inom de områden där landskapsvård bedrivs bör åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens tillgång till områdena. Kostnaderna för sådana åtgärder bör få räknas in i bidragsunderlaget. Försöksverksamheten bör t. v. bedrivas under en treårsperiod. Därefter bör gjorda erfarenheter redovisas av naturvårdsverket för Kungl. Maj:t och ställning tas till verksamhetens fortsättning. För budgetåret 1972/73 föreslås att 1 milj. kr. beräknas under förevarande anslag för bidrag till landskapsvårdande arbeten inom odlingslandskapet.

I motionen 1972: 565 anfördes synpunkter av innebörd att en regel om att bidrag bör utgå med högst 50 procent kan befaras verka återhållande på kommunernas villighet att utnyttja bidragsmöjligheterna, bl. a. med hänsyn till kommunernas svåra ekonomiska situation. En sådan

regel kan leda till att projekt av stort allmänt intresse inte kommer till stånd. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna bl. a. att 30 procent av det belopp under anslaget som avses för här ifrågavarande ändamål får av naturvårdsverket användas för att i vissa fall, i syfte att tillgodosse särskilt angelägna projekt, lämna bidrag som överstiger den i propositionen föreslagna 50-procentiga andelen av kostnaderna.

Utskottet finner de skäl motionärerna anfört för sitt förenämnda yrkande vägande. Utskottet får således, under framhållande av att den föreslagna ordningen inte innebär krav på ökning av anslaget utöver Kungl. Maj:ts förslag, tillstyrka motionen i denna del.

I motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 565, 1972: 729 och 1972: 1262 framförs synpunkter och ställs yrkanden som i princip innebär att sambandet mellan jordbruksnäringen och landskapvården bör bibehållas och att i detta syfte skötseln av de för landskapsvård utvalda områdena så långt möjligt bör genom frivilliga avtal anförtrors de berörda markägarna själva eller lantbrukare bosatta i områdenas närhet.

Utskottet vill framhålla att det här är fråga om en försöksverksamhet i syfte bl. a. att klarlägga spörsmålet hur skötseln av områdena lämpligen bör ordnas. Utskottet utgår från att frågan om lämplig arbetskraft för hithörande uppgifter kommer att prövas förutsättningslöst i de särskilda fallen och förutsätter i enlighet härmed att markägaren eller annan lantbrukare kommer att anlitas när det befinns ändamålsenligt. Enligt utskottets mening torde motionärernas önskemål i här förevarande hänseende kunna förväntas i allt väsentligt bli tillgodosedda utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

I motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 729 och 1972: 1262 berörs även frågorna om huvudmannaskapet och det ekonomiska ansvaret för den form av landskapsvård som här är i fråga. Det hävdas bl. a. att huvudmannaskapet bör ligga hos staten och att staten bör påta sig hela kostnaden för verksamheten. I anslutning härtill framställs i motionerna 1972: 545 och 1972: 1262 direkta yrkanden om anslagsbelopp, överstigande Kungl. Maj:ts förslag med 1 milj. kr. Yrkandena i motionerna 1972: 537 och 1972: 729 innefattar motsvarande krav.

Utskottet vill i denna fråga erinra om att enligt stadgande i 2 § naturvårdslagen naturvården är en såväl statlig som kommunal angelägenhet. Det bör vidare framhållas att när staten på olika miljövårdsområden lämnar bidrag en uppdelning av kostnaderna mellan å ena sidan staten och å andra sidan kommuner och enskilda regelmässigt sker. Utskottet finner inte skäl här förordna någon avvikelse från denna princip och anser i propositionen framlagt förslag i förening med den möjlighet till större bidrag som utskottet i det föregående förordnat medge en lämplig avvägning av bidragsgivningen. Utskottet anser således motionerna i nu berörda delar inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionen 1972: 1259 föreslås en utredning och framläggande av förslag till lag med förbud att utan tillstånd plantera skog på jord som tidigare legat öppen. Motionärerna anför bl. a. att regler bör utformas som innebär att det ej utan särskilt tillstånd blir tillåtligt för markägare att avsevärt förändra landskapsbilden eller miljön för omkringboende.

Enligt utskottets mening bör motionen överlämnas till naturvårdskommittén som vid sin översyn av naturvårdslagen har att bl. a. pröva olika frågor beträffande skyddet av landskapsbilden.

I motionen 1972: 1264 slutligen hänvisas till de risker för skador som den kraftiga erosionen inom vissa sanddynområden utefter kusten innebär och hemställs om åtgärder för att skydda dynzonen vid bl. a. Väst-kusten.

Enligt vad utskottet inhämtat har naturvårdsverket för innevarande budgetår anvisat 35 000 kr. för en målinriktad undersökning av erosion genom slitage vid Hallandskusten. Berörda kommuner har också engagerats för att täcka vissa kostnader för undersökningen, som beräknas bli slutförd under år 1973. Utskottet, som förutsätter att behovet av dylika undersökningar även på andra kuststräckor än Hallandskusten beaktas, finner med hänsyn till det anförda att motionärernas önskemål redan synes vara föremål för uppmärksamhet. Det kan sålunda förväntas att de kommer att bli tillgodosedda utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet, som i övrigt intet har att erinra mot vad som i propositionen uttalats, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 8 100 000 kr. till vård av naturvårdsområden m. m.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

1. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1972: 565 i vad densamma avser visst bemyndigande för statens naturvårdsverk samt med avslag på motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 729 och 1972: 1262, samtliga såvitt nu är i fråga, ävensom motionen 1972: 565 i återstående del godkänner vad utskottet förordat rörande försöksverksamhet avseende landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet,
2. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 729 och 1972: 1262 i vad avser ökad medelstilldelning m. m. till *Vård av naturvårdsområden m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 8 100 000 kr.,
3. hos Kungl. Maj:t hemställer att motionen 1972: 1259 överlämnas till naturvårdskommittén,
4. anser motionen 1972: 1264 besvarad med vad utskottet i det föregående anført.

37. **Bidrag till kommunala avloppsreningsverk m. m.** Kungl. Maj:t har (punkten H 11, s. 142—144) föreslagit riksdagen att

1. medge att för budgetåret 1972/73 statsbidrag beviljas till kommunala avloppsreningsverk intill ett belopp av 130 000 000 kr.,

2. till Bidrag till kommunala avloppsreningsverk m. m. för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 553 av herrar Mattsson i Skee (c) och Mattsson i Lane-Herrestad (c) vari hemställts att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om statsbidrag till vatten- och avloppsanläggningar samt reningsverk inom naturvårds- och fritidsområden, speciellt inom övärlden,

dels motionen 1972: 732 av fru Hambræus (c) och herr Johansson i Holmgården (c) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att statsbidragsbestämmelserna för avloppsreningsverk utvidgas till att gälla också de individuella lösningar av de sanitära frågorna, som är ekologiskt riktiga,

dels motionen 1972: 1269 av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c) och Mattsson i Skee (c) vari hemställts att riksdagen 1. beslutar att omhändertagande av avfall genom den s.k. multrummetoden skall få ske efter tillstånd av vederbörande kommunala myndigheter utan nuvarande krav på tillstånd av länsstyrelsen, 2. ger vederbörande utskott i uppdrag att utarbeta förslag till erforderliga lagändringar, 3. hos Kungl. Maj:t anhåller om utarbetande av anvisningar och normer för multrumanläggningar.

Utskottet. I motionen 1972: 553 understryks att investeringar för vattenförsörjning och för reningsanordningar inom naturvårds- och fritidsområden bör ges hög prioritet. Statsbidrag till vatten- och avloppsanläggningar bör återinföras och statsbidrag till reningsverk bör utgå med 75 procent av anläggningskostnaderna. Även för driftkostnaderna bör statsbidrag lämnas.

Utskottet vill erinra om att de tidigare utgående bidragen till vatten- och avloppsanläggningar år 1968 ändrades och inriktades på vattenvårdande åtgärder. Vid riksdagsbehandlingen av denna fråga uttalade jordbruksutskottet (JoU 1968: 19, rskr 1968: 165) bl. a. att skälen för den föreslagna omläggningen hade sådan tyngd att den borde genomföras utan inskränkningar. Utskottets utlåtande godkändes av riksdagen. Utskottet vill vidare framhålla att under tiden 1.11.1971—30.6.1972 statsbidrag till kommunala avloppsreningsverk utgår med ett från högst 50 procent till högst 75 procent av kostnaderna förhöjt belopp. Det bör enligt utskottets mening kunna förutsättas att kommunerna när det befinnes motiverat utnyttjar dessa bidragsmöjligheter även för sådana

kustområden som avses i motionen 1972: 553. Utskottet anser sig med hänsyn till det anförda inte böra förorda någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen.

I motionerna 1972: 732 och 1972: 1269 upptas frågor om individuella lösningar av spörsmålet om tillvaratagande av avfall. I båda motionerna förordas användning av den s. k. multrummetoden eller metoder som vidareutvecklats ur denna. Metoden har enligt motionärerna stora fördelar från miljövårds- och glesbebyggelsesynpunkt. I motionen 1972: 732 föreslås att bestämmelserna om statsbidrag till avloppsreningsverk vidgas till att gälla även individuella och ekologiskt riktiga lösningar av sanitära frågor, och i motionen 1972: 1269 hemställs om förenklingar i förfarandet vid lämnande av tillstånd till multrumanläggningar.

Den hösten 1971 tillkallade utredningen rörande kostnaderna för miljövården har enligt sina direktiv bl. a. att pröva inriktningen och omfattningen av de ekonomiska stödåtgärder som kommit till användning för att styra kostnadsfördelningen. Utredningen skall bl. a. pröva sådana frågor som omfördelning eller utsträckning av stödet till nya områden, t. ex. avfallshantering. Det synes utskottet lämpligt att förevarande båda motioner överlämnas till utredningen.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer således

att riksdagen

1. lämnar motionen 1972: 553 utan åtgärd,
2. hos Kungl. Maj:t anhåller att motionerna 1972: 732 och 1972: 1269 överlämnas till utredningen rörande kostnaderna för miljövården,
3. medger att för budgetåret 1972/73 statsbidrag beviljas till kommunala avloppsreningsverk intill ett belopp av 130 000 000 kr.,
4. till *Bidrag till kommunala avloppsreningsverk m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 134 000 000 kr.

38. **Ersättning för vissa skador av rovdjur, m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten H 13, s. 146—147) och hemställer att riksdagen till *Ersättning för vissa skador av rovdjur, m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 960 000 kr.

Diverse

39. **Servitutsnämnder, m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten I 1, s. 148) och hemställer att riksdagen till *Servitutsnämnder, m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 273 000 kr.

40. **Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.** Kungl. Maj:t har (punkten I 2, s. 148—149) föreslagit riksdagen att till Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m. för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1972: 1252 av herr Hedin m. fl. (m, c, fp) vari hemställts att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om förbättrade och snabbare möjligheter att ersätta yrkesfiskare för redskapsförluster i samband med storm.

Utskottet. Från förevarande anslag bestrids kostnaderna för bidrag såsom ersättning för förluster på grund av naturkatastrof. Medlen utbetalas av statskontoret som får disponera dem i enlighet med föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar i varje särskilt fall. För bidragsgivningen från anslaget gäller vissa principer som godkänts av 1960 och 1967 års riksdagar (prop. 1960: 2, SU 1960: 17, rskr 1960: 59; prop. 1967: 105, JoU 1967: 16, rskr 1967: 174). Enligt dessa principer gäller för bidragsmottagare vissa inkomst- och förmögenhetsgränser. Bidrag utgår i regel med 50 procent av skadebeloppet med möjlighet att i särskilt ömmande fall öka bidraget till 90 procent av nämnda belopp. För skadebelopp som understiger visst belopp, f. n. 400 kr., utgår i regel inte något bidrag.

I motionen 1972: 1252 anföras att yrkesfiskarna ofta orsakas avsevärda förluster till följd av att dyrbara fiskeredskap skadas eller går förlorade i samband med stormar. Motionärerna erinrar om att viss ersättning till skadelidande yrkesfiskare vid skilda tillfällen lämnats från förevarande bidragsanslag. Motionärerna anser dock att bestämmelserna för ifrågavarande bidragsgivning varit utformade med alltför snäva begränsningar. Bl. a. framhåller motionärerna det otillfredsställande i att ersättning ej utgått för förlorad arbetsinkomst i samband med redskapsförlusterna. Vidare anser motionärerna det vara mindre ändamålsenligt att bidragsbestämmelserna utarbetas för varje tillfälle och att det bl. a. därför tar mycket lång tid innan bidrag kan utbetalas till den skadelidande. Mot bakgrund av det anförda föreslås att Kungl. Maj:t — i avvakten på eventuella förslag om av staten stödd fiskeredskapsförsäkring som möjligen kan tänkas ersätta bidragsgivningen från det berörda anslaget — låter utarbeta generella bestämmelser för bidragsgivning till yrkesfiskare i samband med redskapsförluster vid storm. Vidare föreslår motionärerna att Kungl. Maj:t vid nästa budgetbehandling upptar anslaget härför som förslagsanslag.

Utskottet vill erinra om att den pågående fiskerinäringsutredningen i yttranden i anledning av motioner i närliggande ämne (JoU 1970: 20)

anförde att utredningen avsåg att göra en allmän avvägning mellan olika stödformer till fisket och i detta sammanhang hade för avsikt att även uppta frågan om stöd vid förluster av fiskeredskap till prövning. Med hänsyn härtill överlämnade 1971 års riksdag på utskottets förslag en motion angående försäkringen av fiskeredskap till nämnda utredning (JoU 1971: 7, rskr 1971: 32). Utskottet finner för sin del skäl för att jämväl nu behandlad motion överlämnas till fiskerinäringensutredningen. Med hänsyn till frågans angelägenhetsgrad skulle utskottet gärna se att densamma behandlas med förtur inom utredningen.

Under hänvisning till det anförda och med förmälan att Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt inte föranleder någon utskottets erinran hemställer utskottet

att riksdagen

1. anhåller att Kungl. Maj:t överlämnar motionen 1972:1252 till fiskerinäringensutredningen,
2. till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.

41. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna I 3—I 5, s. 149—151) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.* ett förslagsanslag av 3 492 000 kr.,
2. till *Ersättning för förvaltningen av vissa lånefonder* ett förslagsanslag av 21 000 kr.,
3. till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* ett förslagsanslag av 5 000 kr.

Uppskjutna frågor

42. Uppskjutna frågor. Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter och avsnitt framlagda förslag, nämligen

- punkten B 4 Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.,
- punkten B 6 Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti,
- punkten B 7 Bidrag till särskilda rationaliseringsåtgärder i Norrland, m. m.,
- punkten G 20 Skoglig forskning,
- punkten H 9 Miljövårdsforskning,
- punkten H 10 Stöd till kollektiv forskning på vatten- och luftvårdsområdet,

punkten H 12 Bidrag till miljövårdande åtgärder inom industrin m. m., vilket utskottet här anmäler.

Stockholm den 7 mars 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Antby (fp), Johanson i Västervik (s)*, Hedin (m), Hedström (s), Jonasson (c)*, Magnusson i Grebbestad (s), fru Anér (fp), herrar Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m) och Takman (vpk);

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

dock att vid behandlingen av punkterna

2 herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m) deltagit i stället för herr Jonasson (c), fru Anér (fp), herrar Augustsson (s) och Krönmark (m);

5 herr Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m) deltagit i stället för fru Anér (fp), herrar Augustsson (s) och Krönmark (m);

10 och 12 herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m) deltagit i stället för herr Larsson i Borrby (c), fru Anér (fp), herrar Augustsson (s) och Krönmark (m);

16 herr Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m) deltagit i stället för herrar Antby (fp), Augustsson (s) och Krönmark (m);

18 och 21 herr Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Olsson i Helsingborg (c) och fru Theorin (s) deltagit i stället för herrar Antby (fp), Larsson i Borrby (c) och Augustsson (s);

22 herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp) och fru Theorin (s) deltagit i stället för herrar Larsson i Borrby (c), Antby (fp) och Augustsson (s);

24 herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp) och fru Theorin (s) deltagit i stället för herrar Larsson i Borrby (c), Antby (fp) och Augustsson (s), dock att vid behandlingen av motionen 1972: 1246 herr Leuchovius (m) deltagit i stället för herr Krönmark (m);

29 herr Berndtsson i Bokenäs (fp), fru Olsson i Helsingborg (c) och fru Theorin (s) deltagit i stället för herrar Antby (fp), Larsson i Borrby (c) och Augustsson (s);

31 herrar Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp) och fru Theorin (s) deltagit i stället för herrar Larsson i Borrby (c), Antby (fp) och Augustsson (s);

33 fru Thorsson (s), herrar Johansson i Holmgården (c), Leuchovius (m) och Strömberg (fp) deltagit i stället för fru Lindberg (s), herrar Larsson i Borrby (c), Krönmark (m) och fru Anér (fp);

35 fru Thorsson (s), herrar Leuchovius (m) och Strömberg (fp) del-

tagit i stället för fru Lindberg (s), herr Krönmark (m) och fru Anér (fp);

36 fru Thorsson (s), herrar Åberg (fp) och Leuchovius (m) deltagit i stället för fru Lindberg (s), fru Anér (fp) och herr Krönmark (m);

37 fru Thorsson (s), herrar Johansson i Holmgården (c), Leuchovius (m) och Strömberg (fp) deltagit i stället för fru Lindberg (s), herrar Jonasson (c), Krönmark (m) och fru Anér (fp);

40 herr Andersson i Storfors (s), fru Olsson i Helsingborg (c), fru Theorin (s), herrar Leuchovius (m) och Strömberg (fp) deltagit i stället för herrar Johanson i Västervik (s), Jonasson (c), Augustsson (s), Krönmark (m) och fru Anér (fp).

Reservationer

1. vid punkten 2 (Lantbruksrepresentanter)

av herrar Hansson i Skegrie (c), Larsson i Borrbj (c), Takman (vpk) och Johansson i Holmgården (c) som anser att

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "punkt, hemställer" bort ha följande lydelse:

"Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — att erinra. Utskottet vill i anledning av de nu väckta motionerna understryka att motiven för en förstärkning av den svenska utlandsbevakningen av utvecklingen på jordbrukets område inom de östeuropeiska staterna sedan föregående år erhållit ökad tyngd. Behovet av att följa sagda utveckling även i Asien och andra delar av världen blir, som anförs i motionerna, ävenledes alltmera uttalat. Enligt utskottets mening talar starka skäl för att lantbruksrepresentationen redan fr. o m. nästa budgetår förstärks med en ny befattning för handhavande av nyss angivna uppgifter beträffande de östeuropeiska länderna. Frågan om var ifrågasvarande befattning t. v. skall placeras bör, som framhölls vid föregående års riksdag, ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bedöma. Utskottet utgår från att Kungl. Maj:t vid sin prövning av hithörande spörsmål jämväl beaktar behovet av bevakning av samtliga de näringsgrenar som ingår i lantbruksrepresentanternas verksamhetsområde och även uppmärksammar det alltmer ökande intresset av att den internationella utvecklingen på miljövårdens område noga följs. För den föreslagna personalförstärkningen bör räknas medel under förevarande anslag med 200 000 kr.

Utskottet, som i övrigt ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer"

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

"2. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna 1972: 737 och 1972: 1257 till *Lantbruksrepresentanter* anvisar ett förslagsanslag av 913 000 kr."

2. vid *punkten 10* (Stöd till jordbruket i norra Sverige)

av herrar Hansson i Skegrie (c), Antby (fp), Hedin (m), Jonasson (c), Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp) och Leuchovius (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som börjar på s. 6 med "Utskottet vill" och slutar på s. 7 med "berörda fråga" bort ha följande lydelse:

"Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — motionen 1972: 747. Vad gäller yrkandet i motionen 1972: 1285 att prisstödet till det norrländska jordbruket inflationsskyddas får utskottet erinra om att frågan om justering av förevarande prisstöd som nyss nämnts skall tas upp till prövning vart tredje år. Emellertid visar erfarenheterna av utvecklingen inte minst från senare år att även under en så förhållandelvis begränsad tidrymd som tre år penningvärdet kan undergå ej obetydliga förändringar vilket i sin tur medför att det reella värdet av det nu ifrågasatt särskilda stödet till det norrländska jordbruket kan komma att minska betydligt under perioden. Enligt utskottets mening talar därför starka skäl för att reglerna för prisstödet kompletteras med en bestämmelse av innebörd att justeringar av pristilläggen bör äga rum mot bakgrund av utvecklingen av den allmänna prisnivån, i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som härvidlag gäller för pris- och avgiftsjusteringar inom ramen för den allmänna regleringen av priserna på jordbrukets produkter m. m. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utforma närmare bestämmelser i ämnet."

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

"2. i anledning av motionen 1972: 1285, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om justering av stödet till norra Sverige med hänsyn till utvecklingen av den allmänna prisnivån,"

3. vid *punkten 12* (Bidrag till permanent skördeskadeskydd)

av herrar Hansson i Skegrie (c), Antby (fp), Hedin (m), Jonasson (c), Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp) och Leuchovius (m) som anser att

dels det avsnitt i utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Ersättningar till" och på s. 9 slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

"Ersättningar till — — — (lika med utskottet) — — — i detsamma. Det belopp som hittills enligt 1962 års riksdagsbeslut stått till förfogande för behovsprövade skördeskadebidrag motsvarar en procent av de utgående allmänna kontanta ersättningarna för skördeskadador eller, om beräkning enligt enprocentsregeln ger till resultat ett lägre belopp, högst 400 000 kr. Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag bör sistnämnda belopp fr. o. m. skördeåret 1972 höjas till 600 000 kr.

I anledning av det i motionerna 1972: 539 och 1972: 1284 framförda förslaget om ytterligare ökning av den för behovsprövade bidrag avsedda delen av skördeskademedlen vill utskottet anföra följande. In till dess systemet för det permanenta skördeskadeskyddet genom successiva förbättringsåtgärder erhållit en sådan utformning att de individuella ersättningsbehoven kan tillfredsställande tillgodoses inom skördeskadeförsäkringens ram är det enligt utskottets mening viktigt att möjligheterna till behovsprövad bidragsgivning ej blir alltför begränsade. I det föregående angivna bidragsram får även med hänsyn till den jämkning som föreslås i statsverkspropositionen anses helt otillräcklig. Utskottet får därför så till vida ansluta sig till förevarande motionsyrkanden att utskottet förordar att ramen för de behovsprövade bidragen bestäms till två procent av de utgående allmänna kontanta ersättningarna för skördeskador eller, om beräkning enligt denna regel ger till resultat ett lägre belopp, högst 800 000 kr.”

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

”2. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionen 1972: 539, såvitt i övrigt är i fråga, och motionen 1972: 1284 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande ramen för utbetalning av behovsprövade skördeskadebidrag,”

4. vid punkten 24 (Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader)

a. angående professur i radiobiologi av herrar Mossberger, Persson i Skänninge, Johanson i Västervik, Hedström, Magnusson i Grebbestad, fru Lindberg och fru Theorin (samtliga s) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 18 börjar med ”Vad gäller” och på s. 19 slutar med ”dras in” bort ha följande lydelse

”Vad gäller — — — (lika med utskottet) — — — lantbrukshögskolans verksamhet. I och för sig vill utskottet givetvis inte bestrida att inrättandet av en professur i ämnet kan befinnas motiverat. Emellertid vill utskottet framhålla att en omfattande forskning pågår inom radiobiologins och närliggande forskningsfält vid olika forskningsorgan. Radiobiologisk forskning äger sålunda rum, förutom vid lantbrukshögskolan, vid karolinska institutet och veterinärhögskolan. Strålningsbiologisk forskning är företrädd vid Uppsala och Stockholms universitet samt försvarets forskningsanstalt. Slutligen kan i detta sammanhang nämnas den verksamhet som äger rum vid den radioekologiska sektionen vid naturvårdsverkets undersökningslaboratorium. Utskottet har inte funnit tillräckligt underlag för att avgöra vid vilken av de nämnda forskningsorganen som det skulle vara mest motiverat att inrätta en professur i ämnet. Utskottet vill erinra om den forskning som redan pågår vid lantbrukshögskolans radiobiologiska institution under ledning av en biträdande professor och att ett bifall till motionen 1972: 1246

endast innebär ett utbyte av tjänster, i realiteten en lönehöjning, och således inte medför någon utökning av de personella resurserna på ifrågasatt forskningsområde. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att tillräckliga skäl saknas för ett tillstyrkande av motionen.”

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

”1. lämnar motionen 1972: 1246 utan åtgärd,”

b. angående vissa tjänster rörande lantbruksbyggnadsteknik m. m. av herrar Hansson i Skegrie (c), Jonasson (c), fru Anér (fp), Johansson i Holmgården (c) och Berndtsson i Bokenäs (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med ”Utöver vad” och slutar med ”avstyrks således” bort ha följande lydelse:

”De i motionen 1972: 265 framförda önskemålen om inrättande av en befattning som statskonsulent för ämnesområdet lantbrukets byggnadsteknik och av en tjänst som universitetslektor i lantbruksbyggnader är enligt utskottets mening ävenledes välgrundade. En intensifierad upplysning och rådgivning på förevarande område är av stort värde som ett led i strävandena att hålla produktionskostnaderna i lantbruket nere. Det är härvid också viktigt att undervisningsresurserna på området förstärks. Utskottet vill därför förorda att medel anvisas som gör det möjligt att genomföra de i förevarande motion föreslagna personalförstärkningarna.”

dels utskottets hemställan under 3 och 5 bort ha följande lydelse:

”3. i anledning av motionen 1972: 265, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför om inrättande av vissa tjänster rörande lantbrukets byggnadsteknik m. m.,

5. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1972: 265, såvitt i övrigt är i fråga, till *Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 39 819 000 kr.”

c. angående biträdande professur i fodermedels- och mjölkhygien av fru Anér och herr Berndtsson i Bokenäs (båda fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med ”Ej heller” och slutar med ”motionen 1972: 542” bort ha följande lydelse:

”Motiveringen till yrkandet i motionen 1972: 542, vari föreslås omändring av en förste konsulentbefattning till en personlig biträdande professur i fodermedels- och mjölkhygien inom ämnet mikrobiologi, lämnas i motionen 1972: 541 om sänkning av aflatoxinhalten i importerade fodermedel. Aflatoxin är ett av de starkast cancerframkallande ämnen som är kända. Det bildas av vissa mögelsvampar, som lever på vegetabiliska produkter, bl. a. jordnötter. Som framhålls i sistnämnda motion behövs en fortlöpande forskning om både nyssnämnda och

andra former av mikrobiella skador på fodermedel och därigenom indirekt på livsmedel, en forskning som hittills bedrivits av docenten Gerda Nilsson vid lantbrukshögskolan. Mot bakgrund av den betydelse som en fortsatt forskning inom fodermedelshygienens område måste tillmätas finner utskottet för sin del starka skäl tala för den i förevarande motioner berörda tjänsteförändringen.”

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

”4. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionen 1972: 542,”

5. vid punkten 29 (Jordbruksforskning)

av fru Anér och herr Berndtsson i Bokenäs (båda fp) som anser att *dels* det stycke i utskottets yttrande som på s. 22 börjar med ”De uttalanden” och på s. 23 slutar med ”olika forskningsändamål” bort ha följande lydelse:

”Beträffande förevarande anslag har statens råd för skogs- och jordbruksforskning i sin anslagsframställning erinrat om de betydande förändringar som jordbruket f. n. genomgår och de intensifierade undersökningar som behövs för att möjliggöra en fortsatt gynnsam utveckling, bl. a. när det gäller parasit- och miljökontroll med biologiska hjälpmedel. Rådet understryker även att vegetabilie- och animalieprodukternas kvalitetsegenskaper har avgörande betydelse vid förädling till livsmedel. Rådet påpekar vidare, att ekonomiska undersökningar måste i större omfattning infogas i jordbrukets forskningsprojekt. För nästa budgetår krävs enligt rådets mening en uppräknig av anslaget med 1 086 000 kr. till 8 331 000 kr. Som framgår av propositionen har departementschefen inskränkt sig till att föreslå en höjning av anslaget med 755 000 kr. för nästa budgetår.

Utskottet vill i anslutning härtill framhålla att inte bara jordbrukarna själva har berättigade krav på att forskningen snarast ger dem tillförlitliga svar på frågan om vilka bekämpningsmetoder de bör använda för att begränsa skador på jord, gröda och människor, utan även konsumenterna höjer med rätta allt bestämdare krav på att få en föda som är så giftfri som möjligt. Jordbruket måste dessutom ses i ett globalt sammanhang. De forskningsresultat beträffande skadegörare på skörd och gröda, som kan tas fram i ett land som Sverige, måste värderas mot bakgrunden av andra, mindre utvecklade länders behov av att också få hjälp av sådana rön. Det blir slutligen alltmer angeläget att alla åtgärder, som vidtas för att påverka människans miljö, blir korrekt ekonomiskt värderade med hänsyn till alla faktorer, inte bara de allra närmast liggande. En ytterligare anslagshöjning är nödvändig för att sagda typer av forskning skall kunna bedrivas i tillräcklig grad. Utskottet ansluter sig till det i motionen 1972: 1238 framlagda förslaget att

anslaget till Jordbruksforskning för nästa budgetår uppförs med 8 331 000 kr. Vad avser motionen 1972: 1267 finner utskottet inte anledning till någon särskild riksdagens åtgärd. Det torde få ankomma på statens råd för skogs- och jordbruksforskning att bestämma den närmare fördelningen av medlen från förevarande anslag på olika forskningsändamål.”

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

”2. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1972: 1238 till *Jordbruksforskning* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 8 331 000 kr.”

6. vid *punkten 31* (Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtföreläring)

av herrar Hansson i Skegrie (c), Hedin (m), Jonasson (c), fru Anér (fp), herrar Krönmark (m), Johansson i Holmgården (c) och Berndtsson i Bokenäs (fp) som anser att

dels utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 24 som börjar med ”Utskottet vill” och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

”Som framhållits i motionen bedrivs vid ifrågavarande företag ett växtföreläringarbete av synnerligen stor betydelse för den svenska jordbruksnäringen. Det är enligt utskottets mening angeläget att bidragsgivningen för nämnda ändamål blir så avpassad att verksamheten alltför kan bedrivas effektivt och på samma kvalificerade nivå som hittills. Det synes finnas anledning befara att den av Kungl. Maj:t förslagna medelsanvisningen skall visa sig otillräcklig härför. Utskottet finner därför i likhet med nu förevarande motionärer att en uppräkningsanslagsposten till Algot Holmberg och Söner AB bör ske för nästa budgetår. Då utskottet därvid finner det i motionen beräknade beloppet väl avvägt vill utskottet förorda att anslaget räknas upp med sammanlagt 90 000 kr. utöver vad som föreslagits i propositionen. Ökningsbeloppet bör i sin helhet hänföras till verksamheten vid nyssnämnda växtföreläringföretag.

Då utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under denna punkt, hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen 1972: 1256 till *Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtföreläring* för budgetåret 1972/73 anvisar ett anslag av 345 000 kr.”

7. vid *punkten 36* (Vård av naturvårdsområden m. m.)

av herrar Hansson i Skegrie (c), Hedin (m), Jonasson (c), Larsson i Borrby (c) och Leuchovius (m) som anser att

dels det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 29 med "I motionen 1972: 565" och slutar på s. 30 med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

"I motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 729 och 1972: 1262 påtalar motionärerna att departementschefens förslag i vissa delar, bl. a. i fråga om huvudmannaskapet och det ekonomiska ansvaret för här ifrågavarande form av landskapsvård, innebär avsteg från det av naturvårdsverket framlagda förslaget i ämnet. Staten bör, menar motionärerna bl. a., påta sig hela kostnaden för försöksverksamheten. Som en följd härav yrkas i ett par av motionerna (1972: 545 och 1972: 1262) att det under förevarande punkt äskade anslaget höjs med 1 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag eller till 9 100 000 kr. Yrkandena i de båda övriga motionerna kan sägas innefatta motsvarande krav.

Enligt utskottets mening kan starka skäl anföras för den uppfattning i förevarande fråga som kommit till uttryck i motionerna. Många kommuner befinner sig i ett pressat ekonomiskt läge. Inte minst gäller detta kommuner där den brukade jorden lagts eller läggs ner och där det därför kan bli särskilt aktuellt med landskapsvårdande åtgärder. Det synes inte rimligt att kommunerna skall behöva bära dryga kostnader för projekt som i vissa fall måhända i första hand blir till nytta och glädje för invånare i andra kommuner eller som är av påtagligt riksintresse. En begränsning av bidraget till högst 50 procent av kostnaderna kan, såvitt utskottet kunnat bedöma, medföra risker för att försöksverksamheten över huvud taget inte kan genomföras så som planerats. Utskottet ansluter sig till förslaget att hela kostnaden för försöksverksamheten bör bestridas av staten och att förevarande anslag bestämmes till ett med 1 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag förhöjt belopp.

Utskottet finner sig i enlighet med det anförda inte böra föreslå någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1972: 565 framfört förslag angående dispositionen av viss del av det i propositionen för ifrågavarande ändamål föreslagna beloppet.

I samtliga i det föregående berörda fem motioner tas frågan om lämplig arbetskraft för skötseln av de blivande försöksområdena upp. I anledning av vad departementschefen uttalat om att arbetskraften bör anvisas av länsarbetsnämnderna understryker motionärerna att sambandet mellan jordbruksnäringen och landskapsvården bör bibehållas och att arbetsuppgifterna därför bör genom frivilliga avtal så långt möjligt anförtrors berörda markägare själva eller andra personer, bosatta i närheten av resp. områden. Utskottet vill för egen del i denna fråga anförda att den anknytning till ett för försöksverksamheten utvalt område som markägaren och befolkningen i övrigt i trakten har bör göra nämnda personer särskilt lämpade för ifrågavarande arbetsuppgifter. Det synes också rimligt att den inkomst som följer med arbetet i första hand bör

stå dessa personkategorier till buds. Det bör enligt utskottets mening slås fast, att markägare och andra personer i trakten kring försöksområdena skall ges klar prioritet vid valet av arbetskraft.”

dels det stycke på s. 31 i utskottets yttrande som börjar med ”Utskottet, som” och slutar med ”naturvårdsområden m. m.” bort ha följande lydelse:

”Utskottet vill med hänvisning till det anförda förorda att anslaget under förevarande punkt räknas upp med 1 milj. kr. utöver vad som föreslagits i propositionen. Kungl. Maj:ts förslag föranleder i övrigt inga andra erinringar från utskottets sida än som framgår av vad utskottet i det föregående uttalat.”

dels utskottets hemställan under 1 och 2 bort ha följande lydelse:

- ”1. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna 1972: 537, 1972: 545, 1972: 729 och 1972: 1262, samtliga såvitt nu är i fråga, samt motionen 1972: 565 godkänner vad utskottet förordat rörande försöksverksamhet avseende landskapsvårdande åtgärder inom odlingslandskapet.
2. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna 1972: 537 och 1972: 729 i återstående delar samt med bifall till motionerna 1972: 545 och 1972: 1262 i vad avser ökad medelstildelning m. m. till *Vård av naturvårdsområden m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 9 100 000 kr.”.

Särskilda yttranden

1. vid punkten 21 (Statens växtskyddsanstalt)

av fru Olsson i Helsingborg (c) som anför:

”Fr. o. m. i år har statens livsmedelsverk att tillse att inga otjänliga livsmedel salubjuds till konsumenterna. En intensifierad offentlig livsmedelskontroll skall komma till stånd, med föreskrifter att de som handhar livsmedel även skall utöva egentillsyn så att varor med en halt av främmande ämnen, överstigande tillåten gräns, ej får saluföras. När det gäller de i motionen 1972: 560 berörda varugrupperna finns anledning förmoda att detta inte kommer att fungera i praktiken. Varken berörda myndigheter, grossister eller detaljister har någon möjlighet att utan analys se om en frukt eller grönsak innehåller otillåtna bekämpningsmedelsrester.

Detta måste anses som speciellt allvarligt då det här gäller färskvaror som distribueras och försäljs snabbt. Betydande kvantiteter kan alltså försälgas och förbrukas av konsumenterna utan annan kontroll än det från utförsellandet medföljande sundhetscertifikatet. En skärpt kontroll bör här komma till stånd. Statens växtskyddsanstalt, som har att kontrollera växter, växtdelar och växtprodukter, saknar enligt uppgift

f. n. resurser att utöka denna kontroll. I nuläget utförs den endast stickprovsvis. Jag anser detta vara helt otillfredställande i en för konsumenterna så viktig fråga. Förbättringar av provtagningen måste snarast komma till stånd. Skall detta kunna ske fordras att en väsentlig utbyggnad av anstaltens kemiska analyskapacitet äger rum.

I motionen 1972: 560 har föreslagits en utbyggnad av växtskyddsanstaltens kemiska avdelning för analys av bekämpningsmedelsrester för en kostnad av ca 130 000 kr. samt anhållits om åtgärder för att förbättra kontrollen i vad avser förekomsten av bekämpningsmedelsrester hos importerade frukter, bär och grönsaker.

Enligt min mening talar starka skäl för ett tillgodoseende av de sålunda framförda önskemålen. I avvaktan på resultatet av den undersökning i ämnet som igångsatts inom statens livsmedelsverk och med hänsyn till att utskottet så starkt understryker vikten av att en tillfredsställande kontroll kommer till stånd, har jag ansett mig kunna avstå från en reservation. Min förhoppning är givetvis att livsmedelsverkets undersökning verkligen skall leda till effektiva åtgärder på förevarande område.

Det är, från såväl folkhälsosynpunkt som rättvisesynpunkt gentemot svensk trädgårdsnäring, angeläget att bestämmelsernas efterlevnad tillämpas och kontrolleras lika för importerade och svenskodlade produkter. Jag utgår därför ifrån att livsmedelsverket efter undersökningen utformar kontrollmöjligheterna så att konsumenterna erhåller likvärdig information och samma trygghet när det gäller importvarornas halt av bekämpningsmedelsrester, som nu finns beträffande svenska grönsaker, frukt och bär.”

2. vid *punkten 24* (Lantbrukshögskolan: Förvaltningskostnader) i vad avser inrättandet av en professur i radiobiologi
av herr Takman (vpk) som anför:

”Med hänsyn till radiobiologins stora och ständigt växande betydelse bör ämnet företräddas av minst en professur. Jag delar alltså utskottsmajoritetens uppfattning i detta hänseende.

Det finns också goda skäl att inrätta en professur i radiobiologi just vid lantbrukshögskolan eller, rättare sagt, byta ut den nuvarande tjänsten som biträdande professor mot en professur i radiobiologi. Särskilt verksamheten att belysa de radioaktiva klyvningsprodukternas förhållande i marken och deras vandring i biologiska födoämneskedjor har en betydelse som inte kan övervärderas. Två stormakter, Frankrike och Kina, håller alltså på med kärnvapenprov i atmosfären och sprider radioaktivt utfall till hela världen. Det är nödvändigt att ha en vetenskaplig kontroll över denna radioaktiva nedsmutsning och kontinuerligt förse Sveriges representanter vid nedrustningskonferensen och i FN samt den svenska allmänheten med information om forskningsresultaten. Också den snabba utvecklingen av det

svenska atomenergiprogrammet nödvändiggör en upprustning av radiobiologin. För att inte den fredliga atomenergin skall råka i vanrykte, här som i USA, krävs det ett ytterligt rigoröst säkerhets- och kontrollsystem. Tidigare miljöförstöring finns det ofta möjlighet att reparera, låt vara till enorma kostnader. En miljöförstöring med radioaktiva klyvningsprodukter kan däremot, så långt man nu vet, aldrig repareras. Genom att den är oåterkallelig, får den helt enkelt inte äga rum. Radiobiologin kan utgöra en viktig del av det säkerhets- och kontrollsystem som skall förebygga miljöförstöring med radioaktiva avfallsprodukter.

Skälet till att jag nedlade min röst vid voteringen i utskottet var att jag i någon mån varit osäker beträffande professurens placering. Med hänsyn till att ämnet radiobiologi är företrätt vid en rad läroanstalter och verk borde frågan om ämnets upprustning behandlas i ett vidare sammanhang än jordbruksutskottet har möjlighet till. Som jag nyss framhållit finns det emellertid goda skäl att inrätta en professur i radiobiologi just vid lantbrukshögskolan.”

3. vid punkten 29 (Jordbruksforskning)

av herr Hedin (m) och fru Anér (fp) som anför:

”I motionen 1972: 1267 yrkar motionärerna utöver en ökad forskning inom biologisk odling att av anslaget till jordbruksforskning medel ställs till förfogande även för produktionsrådgivning och kontroll av giftfri livsmedelsodling samt att lantbrukshögskolan ges i uppdrag att utreda frågan om ett kollegium med uppgift att bl. a. leda, instruera och fortbilda rådgivare inom biologiskt balanserad odling. Vi ansluter oss i princip till de i motionen framförda tankegångarna. De odlare som vill ägna sig åt jordbruksdrift med så långt möjligt begränsad användning av kemiska bekämpningsmedel och oorganisk gödsling bör enligt vår mening få mera hjälp och stöd i olika sammanhang än f. n.

Vi anser det vara angeläget att anslagen för jordbruksforskning i tillräcklig grad kommer de i motionen berörda odlingsmetoderna till del, vilket också uttalats av utskottet. Att såsom i motionen föreslagits utnyttja forskningsanslagen för produktionsrådgivning och kontroll anser vi däremot inte vara lämpligt. Vi finner skäl tala för inrättande av ett särskilt kollegium i enlighet med motionen, men vi förutsätter att frågan kommer att aktualiseras inom lantbrukshögskolan eller i annat sammanhang därest tillräckligt intresse härför finns hos berörda intressenter.”